

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємства

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо підготовки та захисту дипломної
роботи здобувачами вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» ОКР «Спеціаліст»**

Полтава – 2016

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту дипломної роботи здобувачами вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОКР «Спеціаліст» / За ред. О. Д. Дивнич. – Полтава: ПДАА, 2016. – 89 с.

Теми дипломних робіт підготували:

кафедра економіки: Макаренко П. М., Березіна Л. М., Писаренко С. В., Сосновська О. О., Дядик Т. В., Самойлик Ю. В., Демиденко Л. М., Калініченко О. В., Дивнич О. Д., Миколенко І. Г., Коваленко М. В., Загребельна І. Л., Помаз Ю. В., Олійник Є. О.

кафедра маркетингу: Писаренко В. В., Хурдей В. Д., Шульга Л. В., Комаріст О. І., Даниленко В. І., Решетнікова О. В.

Методичні рекомендації обговорені, схвалені та затверджені на засіданні науково-методичної ради спеціальності «Економіка підприємства» «24» жовтня 2016 р., протокол № 3.

Голова науково-методичної ради
спеціальності «Економіка
підприємства», к.е.н., доцент

О. Д. Дивнич

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
РОЗДІЛ 1. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	9
1.1. ВИБІР НАПРЯМУ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ І ОБ’ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	9
1.2. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА ПЕРЕДДИПЛОМНУ ПРАКТИКУ.....	12
1.3. ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ ДИПЛОМНИХ РОБІТ.....	17
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	43
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ЗАСТОСУВАННЮ ЕКОНОМІКО- МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ТА ПРИКЛАДНИХ КОМП’ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ.....	48
РОЗДІЛ 4. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	56
РОЗДІЛ 5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ.....	60
РОЗДІЛ 6. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	74
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

В умовах ринкових відносин зростає потреба у фахівцях, які могли б забезпечити техніко-економічне обґрунтування управлінських рішень, здійснювали б аналітичну роботу та обґрунтовували стратегії розвитку підприємств. Високоєфективну і конкурентоспроможну економіку можуть сформувати та розвивати професійно-компетентні й досвідчені управлінські кадри всіх рівнів, перш за все господарські і спеціалісти з базовою та повною економічною освітою.

Фахівець економічного напрямку підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст» повинен мати відповідну теоретичну та практичну підготовку, організаторські навички, ділові якості, досвід наукової роботи, вміння творити, мислити й працювати з людьми.

Виконання дипломних робіт є заключним етапом навчання здобувачів вищої освіти у вищому навчальному закладі і має за мету систематизувати знання, розширити і закріпити професійні уміння та навички щодо вирішення завдань, максимально наближених до умов виробництва.

Виконуючи дипломну роботу, здобувач вищої освіти поглиблює знання з фундаментальних та фахових дисциплін, освоює елементи планування технологічних процесів, оволодіває навичками співставлення результатів своїх досліджень із літературними даними, аналізу, узагальнення і літературного оформлення одержаних результатів з теми проектування, набуває вміння вести науковий пошук, користуватися передовими комп'ютерними технологіями.

Економіст підприємства повинен володіти фундаментальними знаннями з економічної теорії, менеджменту і маркетингу, аналізу господарської та комерційної діяльності, економіки підприємства. Він повинен володіти методиками обґрунтування стратегічних напрямків розвитку аграрних технологій, проводити їх економічну оцінку, обґрунтовувати управлінські рішення з погляду їх економічної ефективності, забезпечувати високопродуктивне використання ресурсів (в тому числі трудових), опрацьовувати шляхи забезпечення конкурентоспроможності виробництва.

Підготовці фахівців, що відповідають зазначеним вимогам, слід підпорядкувати цілісну систему організаційних форм і методів навчання – лекції, семінарські, практичні і лабораторні завдання, тести і ділові ігри, самостійну роботу, навчальні і виробничі практики, курсове і дипломне проектування. Кожна із зазначених форм вирішує власні специфічні завдання підготовки спеціалістів, базується на певних методах організації навчального процесу.

Виконання дипломної роботи дозволяє отримати навички самостійного вирішення важливих науково-практичних завдань. Ця форма державної атестації здобувачів вищої освіти є чинником активізації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, в яку все більше впроваджуються елементи наукового дослідження. Вона дозволяє краще підготувати молодого фахівця до самостійної роботи в умовах науково-технічного прогресу, повніше озброїти його новітніми науковими даними та досягненнями передового досвіду в умовах ринкової трансформації економіки.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання і захист дипломної роботи є завершальним етапом навчання у вищому навчальному закладі, формою державної атестації випускників.

Дипломна робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної науково-дослідницької діяльності здобувача вищої освіти, комплексним науковим дослідженням, яке підводить підсумки вивчення ним дисциплін, що передбачені навчальним планом спеціальності «Економіка підприємства», проходження всіх практик та стажування, а також проходження переддипломної практики.

Здобувач вищої освіти-дипломник повинен підтвердити рівень загальнотеоретичної і фахової підготовки. Дипломна робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння їй автору кваліфікації і видачу диплома.

Метою виконання дипломного дослідження є поглиблене осмислення професійної проблеми, комплексне опанування матеріалу і методів самостійного дослідження, послідовного викладання, а також практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань розвитку і підвищення ефективності господарювання підприємств АПК в умовах ринку.

Дипломна робота є самостійним дослідженням наукової проблеми, яке має елементи наукового пошуку та науково-практичної новизни. Вона не може носити лише оглядовий (реферативний) характер, а має містити в собі оригінальні теоретичні або експериментальні дослідження, виконані з особистою участю здобувача вищої освіти.

Дипломна робота розрахункового характеру має включати розрахунок технологічного процесу виробництва продукції або його окремих елементів і операцій. Якщо розробляється нова технологія, яка не прив'язана до існуючого підприємства, то розрахунок здійснюється на основі вихідних даних, одержаних здобувачем вищої освіти від керівника дипломної роботи.

Виконання дипломної роботи є завершальним етапом освітньо-кваліфікаційної підготовки здобувача вищої освіти і спрямоване на розвиток навичок самостійної роботи та набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу й систематизації наукових фактів і експериментальних даних, програмування можливих технологічних рішень, висновків і пропозицій. До того ж важливим є також формування у здобувача вищої освіти навичок виконання і оформлення наукової рукописної роботи, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника.

Дипломна робота розрахункового характеру має включати аналітичний огляд науково-технічної літератури, присвяченої обраній проблемі, включати аналіз існуючих технологічних процесів виробництва продукції агротехнічного комплексу і вплив цих процесів на довкілля, а також розробляти обґрунтовані пропозиції їх удосконалення. Вона може містити аналіз окремих операцій і елементів технологічного процесу (вирощування посадкового та ремонтного матеріалу, годівля тварин різних статевих-вікових груп, оцінювання і відбір об'єктів культивування тощо), який проводять на основі фактичного матеріалу,

зібраного випускниками на підприємствах різних форм власності протягом виробничої та переддипломної практики. Це дає змогу:

- систематизувати та поглибити здобуті знання, творчо застосовувати їх для вирішення конкретних практичних завдань;
- розвивати вміння вести науковий пошук, узагальнювати різні методичні підходи та концепції, чітко аргументувати власну точку зору з проблеми, що досліджується;
- виявляти здібності здобувача вищої освіти щодо підбору, систематизації та аналізу інформації, яка стосується об'єкта та предмета дослідження;
- закріпити вміння здійснювати економічну діагностику;
- поглиблювати навички аналізу економічних показників, закріпити володіння системним підходом, сучасним методичним апаратом, інструментарієм та прийомами обґрунтування управлінських рішень;
- сформувати навички розробки наукових висновків і конкретних пропозицій щодо вдосконалення управління в сфері аграрного виробництва.

Дипломна робота виконується на основі поглибленого вивчення чинного законодавства України з питань підприємницької діяльності, спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з проблеми, яка вивчається, а також результатів проведених здобувачем вищої освіти власних досліджень реального об'єкта.

До виконання дипломної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, завершили виробничу і переддипломну практику та захистили звіти з них.

Кожному здобувачу вищої освіти кафедра призначає наукового керівника, який надає йому науково-методичну допомогу під час виконання дипломної роботи. Науковий керівник індивідуально консультує здобувача вищої освіти, допомагає йому скласти план дипломної роботи, індивідуальне завдання до переддипломної практики, а також контролює дотримання графіку виконання, рецензує частини роботи і завершений рукопис, готує здобувача вищої освіти до захисту.

Науковими керівниками призначаються провідні викладачі і науковці кафедри, а також спеціалісти установ і підприємств, що працюють за профілем дипломної роботи та мають відповідний науковий ступінь.

Розподіл тем дипломних робіт, які мають виконуватися здобувачами вищої освіти, відбувається за принципом наступництва наукового керівництва науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, які виявлені здобувачем вищої освіти у цей період.

У процесі виконання дипломної роботи здобувач вищої освіти у відповідності до кваліфікаційних вимог повинен показати:

- вміння систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності, вміння застосовувати їх у разі вирішення конкретних наукових, технічних, економіко-комерційних, соціальних і виробничих завдань;
- навички самостійної роботи і володіння методиками економічних досліджень в процесі опрацювання різноманітних проблем і завдань;

– рівень підготовленості здобувачів вищої освіти до самостійної діяльності в сучасних економічних умовах, сучасного етапу розвитку науково-технічного прогресу і перманентних змін виробництва.

– знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання економіки підприємства;

– вміння підбирати, систематизувати та обробляти інформацію у відповідності до цілей дослідження;

– вміння формулювати наукові висновки і обґрунтовувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом;

– вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

В процесі підготовки і оформлення дипломної роботи здобувач вищої освіти повинен навчитися працювати з первинними бухгалтерсько-статистичними даними і літературою, проводити аналіз виробничо-фінансової діяльності підприємства, виявляти резерви підвищення ефективності виробництва, визначати перспективи розвитку підприємства, галузі або виду продукції, економічно обґрунтовувати управлінські рішення.

При проведенні дипломних досліджень здобувачі вищої освіти зобов'язані максимально віддзеркалити набуті теоретичні знання, вміння поєднати їх з практикою виробничо-комерційної діяльності підприємства незалежно від форми господарювання, враховувати особливості аграрного підприємства сучасного економічного механізму, особливості розподілу та використання фінансових і матеріальних ресурсів, використання кадрів та організації праці на підприємстві з орієнтацією на вирішення певної проблеми економіки, управління та організації бізнесу; аналізувати наукові, спеціальні та літературні джерела; узагальнювати інформацію та застосовувати сучасні методики наукових досліджень у вирішенні визначеної проблеми; обґрунтовано використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід, статистичний та графічний матеріал з обраної теми; вміти самостійно оптимізувати рішення з проблем економіки в сучасних умовах, у тому числі із застосуванням комп'ютерної техніки.

Перевага підготовки та захисту дипломних робіт полягає передусім у тому, що їх підготовка і захист органічно інтегровані у зміст навчання майбутнього фахівця, зокрема економіста підприємства. Забезпечуючи поглиблення та розширення теоретичних знань, практичних умінь, вона сприяє удосконаленню навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти, їх творчої діяльності і наукових досліджень.

Основними нормативними документами для підготовки фахівців, в тому числі і економістів підприємства, у вищих навчальних закладах є освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми, що регламентують види освітньої діяльності, та враховують вимоги загальноосвітніх інструктивних документів, а саме:

1. ДК 003-95 Державний класифікатор України. Класифікатор професій.
2. КВЕД-2005, КВЕД-2010. Класифікація видів економічної діяльності.
3. Довідник кваліфікаційних характеристик працівників. Центр продуктивності Міністерства праці та соціальної політики України.
4. ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.
5. Закон України «Про вищу освіту».
6. Класифікатор професій ДК 003:2010.
7. Методичні рекомендації щодо проведення практики здобувачів вищої освіти у аграрних вищих навчальних закладах .
8. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах.
9. Рекомендації про порядок створення, організацію і роботу Державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України (Лист Міністерства освіти України від 29.12.93 № 83 – 5/1259).

РОЗДІЛ 1 ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1.1. ВИБІР НАПРЯМУ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ І ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тематика дипломних робіт розробляється випусковою кафедрою та погоджується із деканатом у відповідності до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців спеціальності «Економіка підприємства», відповідно до затверджених навчальних планів, вивчених дисциплін і відображає актуальну проблематику сучасної економіки. Тематика час від часу переглядається та поновлюється. Перелік тем дипломних робіт визначають у вищому навчальному закладі до початку навчального року. Тематика дипломних робіт повинна бути безпосередньо пов'язана з узагальненим об'єктом діяльності фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня. Назва теми дипломної роботи має бути конкретною і містити процедуру діяльності та продукт, що отримуємо.

Тематика дипломних робіт повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану і перспективам розвитку науки, техніки, враховувати потреби виробництва, а також по своєму змісту відповідати викладеним вище цілям.

Здобувачеві вищої освіти надається право обрати тему дипломної роботи з орієнтовної тематики або з проблем, які розробляються відповідно до комплексного плану наукових досліджень викладачів кафедри.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИПЛОМНИХ РОБІТ:

1. Резерви зниження собівартості продукції рослинництва на інноваційній основі
2. Собівартість продукції тваринництва та шляхи її зниження
3. Шляхи підвищення якості продукції підприємства (рослинництва, тваринництва, за видами продукції)
4. Напрями підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства
5. Розвиток і підвищення економічної ефективності фермерського господарства
6. Організаційно-економічні шляхи підвищення ефективності господарської діяльності підприємства
7. Діагностика операційної системи виробництва продукції рослинництва (тваринництва) та напрями її удосконалення
8. Організаційно-економічні напрями удосконалення фінансового планування та прогнозування у підприємстві
9. Система забезпечення інноваційного розвитку підприємства
10. Шляхи зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції підприємства
11. Шляхи збільшення доходів підприємства
12. Формування прибутку підприємства та шляхи його збільшення

13. Ділова активність підприємства та напрями її поліпшення
14. Підвищення енергетичної ефективності виробництва продукції тваринництва (молока, яловичини, свинини, м'яса птиці)
15. Організаційно-економічні напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства
16. Економічна ефективність використання оборотного капіталу підприємства та шляхи її підвищення
17. Організаційно-економічні напрями зниження собівартості продукції рослинництва (тваринництва)
18. Економічна ефективність виробництва зерна (за видами продукції) та напрями її підвищення
19. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції технічних культур (за видами продукції)
20. Економічна ефективність виробництва продукції скотарства та шляхи її підвищення
21. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва свинини
22. Напрямки удосконалення діючих систем оплати праці у підприємстві
23. Стратегічні напрями розвитку фермерського господарства
24. Напрями підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства
25. Удосконалення мотиваційного механізму у підприємстві
26. Оптимізація джерел фінансування господарської діяльності підприємства
27. Формування стратегії розвитку підприємства
28. Оптимізація грошових потоків підприємства
29. Обґрунтування виробничої програми підприємства
30. Напрями удосконалення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємстві
31. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку інноваційного потенціалу підприємства
32. Удосконалення системи стратегічного управління підприємством (галуззю рослинництва, тваринництва)
33. Стратегічне управління використанням ресурсів підприємства
34. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його стабілізації
35. Оптимізація виробничо-галузевої структури підприємства
36. Шляхи збільшення фінансових результатів діяльності підприємства
37. Діагностика та шляхи підвищення платоспроможності підприємства
38. Оптимізація бізнес-процесів у підприємстві
39. Конкурентоспроможність підприємства та шляхи її підвищення
40. Шляхи удосконалення системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства
41. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства
42. Шляхи підвищення ефективності виробництва продукції підприємства

43. Оцінка та шляхи підвищення енергетичної ефективності виробництва продукції рослинництва (зерна, насіння соняшнику, сої, цукрових буряків)
44. Економічне обґрунтування формування раціональної структури та ефективності використання машинно-тракторного парку підприємства
45. Шляхи та резерви підвищення продуктивності праці у підприємстві
46. Економіко-екологічні шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів підприємства
47. Діагностика економічної безпеки підприємства та шляхи її зміцнення
48. Економічна ефективність здійснення капітальних вкладень підприємства та шляхи її підвищення
49. Формування та реалізація стратегії диверсифікації підприємства
50. Інноваційна політика підприємства та механізми її реалізації
51. Організаційно-інноваційні напрями удосконалення виробничо-комерційної діяльності підприємства

Крім того, дипломні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та підприємницькі структури, що уклали із ВНЗ контракти на навчання здобувачів вищої освіти або договори про співпрацю та співробітництво. Здобувач вищої освіти, за погодженням із керівником, може запропонувати свою тему дослідження за умови відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження).

Обираючи певну тему, здобувачам вищої освіти слід враховувати практичне значення питання, що вивчається, його актуальність, ситуацію на конкретному ринку, учасником якого є підприємство, обране як об'єкт дослідження, очікуваний ступінь корисності щодо рекомендацій підприємству, які будуть опрацьовані за результатами дослідження.

Здобувач вищої освіти заочної форми навчання обирає тему з урахуванням власної виробничої діяльності, що дозволить пов'язати теоретичні засади теми дослідження з удосконаленням виробництва.

Для надання допомоги здобувачу вищої освіти в застосуванні прикладних комп'ютерних програм залучаються консультанти відповідних кафедр. Вони перевіряють відповідну частину виконаної здобувачем вищої освіти дипломної роботи та підписують її.

Разом із вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися робота. Це повинно бути підприємство будь-якої форми власності, яке є юридичною особою і має самостійну звітність. Діяльність цього підприємства повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної проблеми.

Якщо немає пропозицій здобувача вищої освіти щодо досліджуваного об'єкта, то кафедра призначає підприємство або установу, з якими ВНЗ має відповідну угоду.

Бажаним є виконання теми на замовлення керівництва об'єкта дослідження, яке оформлюється відповідним листом (*додаток В*).

Кожен здобувач вищої освіти випускного курсу (після бакалавра) формулює у заяві на ім'я декана факультету, назву теми і повну юридичну назву об'єкта дослідження (*додаток З*). Заява є підставою для призначення кафедрою наукового керівника.

Після остаточного узгодження з науковим керівником і редагування формулювання теми дипломної роботи із зазначенням об'єкту, на якому вона виконуватиметься, працівник деканату готує проект наказу і подає його ректору.

Список здобувачів вищої освіти-дипломників, перелік їх тем та наукових керівників кожного затверджуються наказом по академії. Усі подальші зміни (формулювання назви, об'єкт дослідження тощо) у разі необхідності аргументуються письмово (заява дипломника), погоджуються з науковим керівником (віза на заяві) і потребують зміни у наказі за письмовим клопотанням кафедри (витяг з протоколу засідання).

Об'єкт дослідження є базою переддипломної практики, або місцем роботи здобувача вищої освіти-заочника. До підприємств АПК належать господарські товариства, виробничі та обслуговуючі кооперативи, акціонерні товариства, приватні підприємства з орендою землі та майна селян, фермерські господарства, підприємства з перероблення сільськогосподарської продукції, підприємства заготівлі зерна та олійного насіння, агрохімічного обслуговування та інші, що пов'язані з виробництвом продукції сільського господарства та його обслуговуванням.

Якщо об'єкт дослідження – селянське домогосподарство або особисте селянське господарство, то їх мінімальна сукупність визначається по сільській раді, або по окремо взятому селі.

1.2. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА ПЕРЕДДИПЛОМНУ ПРАКТИКУ

Після обрання теми і узгодження її з керівником здобувача вищої освіти розпочинає опрацьовувати літературні джерела.

Важливі принципи положення, що мають актуальний характер, містяться у законах України, Указах Президента, постановах Кабінету Міністрів України. Виключно важливим є також підбір та використання різноманітних нормативних матеріалів Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Користуючись систематичними та абетковими каталогами у бібліотеці, здобувач вищої освіти складає список літературних джерел з теми дипломної роботи, який включає роботи провідних економістів, підручники, навчальні посібники, монографії, статті, нормативні і статистичні довідники. Допомогу у підборі літератури нададуть також каталоги обласної наукових бібліотек.

Літературні джерела дозволять познайомитись з науковими дослідженнями з даного питання й обґрунтувати методику виконання дипломної роботи. Ця інформація поєднана з фактичними матеріалами об'єкту дослідження, дає змогу

сформулювати висновки і пропозиції відносно підвищення ефективності виробництва удосконалення його організації в підприємствах.

Під час вивчення літератури необхідно підібрати окремі положення (цитати) і використати їх під час написання розділів дипломної роботи. Для зручності використання найбільш потрібних місць окремих першоджерел доцільно виписувати їх на спеціальні картки в наступній послідовності: прізвище та ініціали автора, точна назва статті чи книги, назва видавництва, місто, де здійснено видання, рік видання та номер сторінки. Такі позначки полегшують у подальшому пошук літератури у разі поглибленого вивчення матеріалів для написання тексту дипломної роботи.

Різноманітні статистико-інформаційні джерела та дані, наведені у них, дають змогу здобувачам вищої освіти здійснювати порівняльний аналіз розвитку тієї чи іншої сфери діяльності, виявити тенденції динаміки обсягів вироблюваної продукції, виконуваних робіт, наданих послуг, розширення ринків збуту, порівнювати результати діяльності досліджуваного підприємства з аналогічними підприємствами, середніми показниками району, області, України тощо.

Доцільно керуватися за цього традиційною логікою вивчення літературних джерел:

- загальне ознайомлення з публікацією в цілому та її змістом;
- читання тексту послідовно або вибірково;
- виписування (копіювання) матеріалів, що безпосередньо стосуються теми;
- критичне оцінювання вибраних матеріалів;
- формування відповідного фрагмента тексту кваліфікаційної роботи.

Написання дипломної роботи передбачає вивчення чинного законодавства, постанов Кабінету Міністрів України, рішень Верховної Ради, нормативних документів відповідних міністерств та інших органів управління з питань, пов'язаних з темою дипломної роботи. Доцільно також використовувати статистичні матеріали Міністерства статистики України, зокрема, статистичний збірник «Україна в цифрах», статистичні дані Міністерств України тощо.

Особливу увагу доцільно звернути на вивчення матеріалів, опублікованих у періодичній пресі (газети і журнали фахового спрямування), де подаються найсучасніші результати наукових досліджень.

На сучасному етапі розвитку суспільства ще одним джерелом вторинної інформації стає мережа Інтернет.

У разі запозичення визначень, цитат тощо, в тексті кваліфікаційної роботи мають бути відповідні посилання.

Під час здійснення дипломного дослідження здобувач вищої освіти має опрацювати не менше 60 інформаційних джерел.

Дипломна робота має виконуватися з використанням наукових джерел та фактичного матеріалу, який відображає діяльність підприємства (сукупності підприємств), що є об'єктом вивчення.

Джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань тощо, які збирає здобувач вищої освіти під час переддипломної практики або за місцем роботи.

Особливе значення має вірне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та оброблення даних, на основі яких проводять аналіз та обґрунтовують власні пропозиції щодо удосконалення діяльності.

З метою підтримки набутих навичок роботи на ПЕОМ і вмінь із алгоритмізації та складання програм кожен здобувач вищої освіти під час виконання дипломної роботи повинен використовувати комп'ютерну обробку інформації.

Попередній підбір та ознайомлення з літературними інформаційно-статистичними джерелами, працями та науковими розробками, з відомчими матеріалами дасть змогу здобувачам вищої освіти самостійно опрацювати та сформулювати план дипломної роботи, який потім узгоджується з науковим керівником. При цьому слід врахувати, що зміст роботи повинен віддзеркалювати ступінь творчого підходу здобувача вищої освіти, його ерудицію, вміння аналізувати економічні явища, оцінювати їх з погляду спеціаліста економічного профілю, виявляти резерви і опрацьовувати пропозиції, обґрунтовувати управлінські рішення спрямовані на підвищення ефективності й конкурентоспроможності виробництва в аграрному секторі.

Перший розділ містить теоретичний виклад сутності і змісту проблеми та критичний огляд літературних джерел, щодо стану дослідження з обраних питань, їх законодавчого та нормативного забезпечення.

Другий розділ (аналітичний розділ) присвячується обґрунтуванню фактичного стану досліджуваної проблеми на матеріалах, що характеризують об'єкт дослідження за період п'яти років (табл. 1).

Таблиця 1

Орієнтовні об'єкти інформації для виконання аналітичної частини

Тема дипломної роботи	Можлива назва аналітичного розділу	Необхідна інформація: основні фактори, об'єкти, функції, економічні показники
Шляхи забезпечення зростання прибутку підприємства за рахунок раціонального використання ресурсів	Аналіз прибутку та рівня використання виробничих ресурсів	Динаміка прибутку за 3-5 років, показники використання трудових, матеріальних і грошових ресурсів в динаміці, основні виробничі фонди, собівартість продукції в динаміці, рентабельність
Дослідження витрат щодо випуску і реалізації конкурентоспроможної продукції	Економічний аналіз витрат на підприємстві	Собівартість продукції – повна, виробнича, технологічна; елементи собівартості і статті витрат; фактори, що впливають на собівартість продукції
Виявлення виробничих резервів на основі поліпшення організації аналітичної роботи в системі управління	Дослідження і оцінка організаційного забезпечення системи управління	Резерви виробництва – у технологічних термінах, за місцем і способом дії, по організаціям виробництва метод аналізу – порівняння, індексний, динамічний, графічний, мат. моделі; структури аналізу на підприємства
Інвестиційна політика підприємства і шляхи її	Стан та оцінка інвестиційної	Основні фонди підприємства, власні і запозичені кошти, прибуток

удосконалення в умовах ринкових відносин	діяльності підприємства	підприємства, джерела інвестування, інвестиційний, виробничий і податковий потенціал
Формування інвестиційного іміджу підприємства на основі конкурентоспроможності продукції, що випускається	Економічна оцінка діяльності конкретного підприємства	Основні фінансові та економічні показники діяльності підприємства, структура управління якістю продукції, менеджмент і маркетинг зовнішньоекономічної діяльності
Техніко-економічне обґрунтування можливостей розширення виробництва і реалізації продукції	Аналіз організаційного забезпечення виробництва та шляхи реалізації продукції	Показники виробничо-господарської діяльності, показники якості продукції, що випускається, результати її реалізації, результати маркетингових досліджень, основні засоби виробництва, їх стан та можливості оновлення
Пошук резервів виробництва на основі техніко-економічного аналізу	Аналіз технологічного та організаційного виробництва	Резерви виробництва – за рівнем технології, організаційним потенціалом, удосконалення системи управління, у термінах і за місцем дії; фінансовий потенціал
Розробка програми зменшення собівартості продукції на аграрному підприємстві	Аналіз собівартості продукції, що виробляється на підприємстві	Собівартість продукції за елементами і витрат – повна, виробнича; елементи собівартості і статті витрат; фактори, що впливають на собівартість продукції, що виробляється
Організаційне забезпечення системи управління, можливості та шляхи його удосконалення	Економічний аналіз організаційного забезпечення системи управління підприємством	Система управління підприємством – склад за підсистемами, організаційне і кадрове забезпечення, витрати по підсистемах; менеджмент і маркетинг в системі управління
Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Основні функції зовнішньоекономічної діяльності підприємства: науково-технічна співдружність і співпраця з іншими фірмами; система інформаційного забезпечення, підготовка спеціалістів для роботи за кордоном, система обробки документації, рекламна діяльність тощо
Організаційне та методичне забезпечення інформаційно-аналітичної системи підприємства	Аналіз ефективності системи інформаційного забезпечення на підприємстві	Аналітично-інформаційна система підприємства – організаційне, програмно-методичне та кадрове її забезпечення витрат на збір, обробку і підготовку інформації
Обґрунтування перспектив стратегічного розвитку конкретного підприємства	Економічна оцінка конкретного підприємства	Основні фінансові та економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства; результати маркетингових досліджень на підприємстві; ефективності

		використання основних фондів підприємства; резерви виробництва
Удосконалення методики порівняльного економічного аналізу підприємства	Економічна ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства	Показники виробничо-господарської діяльності підприємства; собівартість продукції за елементами витрат, статті витрат, система управління підприємством
Обґрунтування створення нового підприємства	Аналіз витрат і отримання прибутку	Кошторис витрат, організаційна структура, система управління
Оцінка підприємницької діяльності і обґрунтування напрямків її поліпшення	Економічний аналіз виробництва і реалізації продукції	Основні фінансові та економічні показники діяльності підприємства, показники якості продукції, результати реалізації; оцінка ринку збуту; можливості оновлення основних засобів виробництва
Система управління якістю продукції на підприємстві	Аналіз управління якістю продукції на підприємстві	Показники виробництва продукції; структура управління якістю продукції на підприємстві; аналіз застосування стандартів управління якістю ISO – 9000
Еколого-економічні проблеми аграрних підприємств	Аналіз виробничо-господарської діяльності	Показники виробничо-господарської діяльності; виявлення наслідків впливу виробничої діяльності на забруднення навколишнього середовища
Обґрунтування лізингової діяльності підприємств в умовах ринку	Оцінка лізингової діяльності підприємств	Виробничі та фінансові показники діяльності підприємства від надання лізингових послуг
Обґрунтування напрямків підвищення ефективності підприємницької діяльності	Аналіз стану основного та оборотного капіталу	Показники використання основного та оборотного капіталів та можливості залучення або використання інвестицій

Третій розділ повинен містити обґрунтовані шляхи та резерви запропоновані здобувачем вищої освіти, які спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі. Назву розділу формулюють у відповідності з предметом досліджень, але не повторюють назву теми дипломної роботи. Одним із підрозділів даного розділу має містити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Здобувачу вищої освіти пропонуються рекомендовані плани тем дипломних робіт, які можуть бути покладені в основу його досліджень.

1.3. ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Собівартість продукції тваринництва та шляхи її зниження

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

- 1.1. Поняття собівартості та її види у сільському господарстві
- 1.2. Зв'язок собівартості продукції та ефективності виробництва
- 1.3. Методика визначення собівартості продукції тваринництва

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства
- 2.2. Аналіз складу та структури витрат на виробництво продукції тваринництва
- 2.3. Факторний аналіз собівартості продукції тваринництва

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

- 3.1. Удосконалення технології виробництва продукції тваринництва
- 3.2. Програма оптимізації виробничих витрат галузі тваринництва
- 3.3. Напрями удосконалення матеріально-технічного забезпечення галузі тваринництва

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи підвищення якості продукції підприємства (рослинництва, тваринництва, за видами продукції)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

- 1.1. Поняття якості, її взаємозв'язок із стандартизацією та сертифікацією продукції
- 1.2. Чинники, що впливають на якість продукції в аграрному виробництві
- 1.3. Показники та методи оцінки якості сільськогосподарської продукції

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В ПІДПРИЄМСТВІ

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства
- 2.2. Оцінка досягнутого рівня якості продукції в контексті діючих стандартів
- 2.3. Аналіз показників якості продукції підприємства та їх вплив на ефективність виробництва

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Удосконалення технологій виробництва продукції

3.2. Організаційно-економічні чинники підвищення якості продукції

3.3. Удосконалення системи управління якістю в підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Напрями підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Поняття та структура трудового потенціалу підприємства

1.2. Кількісні та якісні показники оцінки трудового потенціалу

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності використання трудового потенціалу підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Стан забезпеченості підприємства трудовими ресурсами

2.3. Досягнутий рівень ефективності використання трудового потенціалу підприємства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Удосконалення мотивації як напрям раціонального використання трудових ресурсів підприємства

3.2. Забезпечення професійної підготовки та перепідготовки трудових ресурсів підприємства

3.3. Організаційно-економічні заходи підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Розвиток і підвищення економічної ефективності фермерського господарства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

1.1. Організаційно-правові основи фермерства як форми підприємництва в сільському господарстві

1.2. Закордонний та вітчизняний досвід функціонування фермерських господарств

1.3. Методика оцінки результатів господарсько-фінансової діяльності фермерських господарств

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика фермерського господарства

2.2. Оцінка забезпеченості та ефективності використання ресурсів фермерського господарства

2.3. Результати виробничо-фінансової діяльності фермерського господарства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

3.1. Удосконалення технологій виробництва продукції фермерського господарства

3.2. Напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу

3.3. Шляхи підвищення економічної ефективності фермерського господарства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Організаційно-економічні шляхи підвищення ефективності господарської діяльності підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність господарської діяльності підприємства, її складові

1.2. Характеристика конкурентного середовища в аграрному секторі

1.3. Методика оцінки ефективності господарської діяльності підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Діагностика ефективності господарської діяльності

2.3. Оцінка конкурентоспроможності підприємства

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями формування конкурентних переваг підприємства

3.2. Чинники підвищення ефективності виробничої діяльності

3.3. Шляхи удосконалення комерційної діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Діагностика операційної системи виробництва продукції рослинництва (тваринництва) та напрями її удосконалення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА)

1.1. Сутність та характеристика операційної системи

1.2. Особливості організації виробничо-технологічного процесу у рослинництві (тваринництві)

1.3. Методика дослідження операційної діяльності у галузі рослинництва (тваринництва)

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА) У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз операційної діяльності в галузі рослинництва (тваринництва)

2.3. Економічна ефективність операційної системи рослинництва (тваринництва) та аналіз її чинників

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА)

3.1. Обґрунтування мети та цілей операційної системи виробництва продукції рослинництва (тваринництва)

3.2. Техніко-технологічні чинники підвищення ефективності операційної діяльності в галузі рослинництва (тваринництва)

3.3. Організаційно-економічні чинники підвищення ефективності операційної діяльності в галузі рослинництва (тваринництва)

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Організаційно-економічні напрями удосконалення фінансового планування та прогнозування у підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність та зміст фінансового планування на підприємстві

1.2. Особливості здійснення оперативного планування на підприємстві

1.3. Методика складання бізнес-плану підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РІВНЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз планування доходів, витрат і фінансових ресурсів

2.3. Контроль за виконанням фінансового плану на підприємстві та аналіз відхилень

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення фінансового планування та прогнозування діяльності підприємства

3.2. Оптимізація виробничих витрат на основі розробки планів та прогнозів

3.3. Максимізація прибутку як результат ефективного планування та прогнозування на підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Система забезпечення інноваційного розвитку підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та види інновацій на підприємстві

1.2. Складові частини інноваційного розвитку підприємства

1.3. Методичні засади оцінки рівня інноваційного розвитку підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Досягнутий рівень інноваційного розвитку підприємства

2.3. Оцінка ефективності рівня інноваційного розвитку підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Розробка системи управління інноваційним розвитком підприємства

3.2. Впровадження бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

3.3. Формування інноваційної стратегії розвитку підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ТА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та класифікація витрат

1.2. Групування витрат за економічними елементами

1.3. Методичні підходи щодо оцінки витрат виробництва та ефективності їх здійснення

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Склад і структура витрат підприємства

2.3. Досягнутий рівень ефективності здійснення виробничих витрат у підприємстві

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Впровадження інноваційних технологій у виробництво

3.2. Оптимізація структури виробничих витрат

3.3. Формування економічного механізму управління витратами

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи збільшення доходів підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність доходів підприємства та їх класифікація

1.2. Механізм формування доходів підприємства

1.3. Методика аналізу розміру доходів підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ДОХІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка результатів реалізаційної та позареалізаційної діяльності підприємства

2.3. Аналіз чинників, що впливають на розмір доходу підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація виробничої програми підприємства

3.2. Напрями підвищення якості продукції

3.3. Удосконалення маркетингової діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Формування прибутку підприємства та шляхи його збільшення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Прибуток підприємства як основний показник виробничого-господарської діяльності

1.2. Механізм формування та розподілу прибутків підприємства

1.3. Методичні підходи до визначення розміру та ефективності розподілу прибутків підприємства

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка механізму формування та розподілу прибутку підприємства

2.3. Факторний аналіз прибутковості підприємства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Технологічні чинники збільшення прибутку підприємства

3.2. Резерви зниження собівартості виробництва продукції

3.3. Удосконалення збутової діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Ділова активність підприємства та напрями її поліпшення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність ділової активності підприємства та чинники її забезпечення

1.2. Чинники зростання ділової активності підприємства

1.3. Методика проведення діагностики ділової активності підприємства

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Діагностика досягнутого рівня ділової активності підприємства

2.3. Факторний аналіз ділової активності підприємства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОЛІПШЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Забезпечення конкурентної позиції підприємства

3.2. Підвищення ефективності використання виробничих ресурсів

3.3. Удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Підвищення енергетичної ефективності виробництва продукції тваринництва (молока, яловичини, свинини, м'яса птиці)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

1.1. Сутність та особливості використання енергетичних ресурсів у галузі тваринництва

1.2. Сучасний стан використання енергетичних ресурсів у галузі тваринництва

1.3. Методичні засади оцінки енергетичної ефективності виробництва продукції тваринництва

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Стан енергоспоживання у процесі виробництва продукції тваринництва в підприємстві

2.3. Оцінка енергетичної ефективності виробництва продукції тваринництва

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Удосконалення організаційно-економічного механізму виробництва продукції тваринництва

3.2. Впровадження енергозберігаючих технологій виробництва продукції тваринництва

3.3. Формування енергоефективної системи машин

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Організаційно-економічні напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність основних засобів, їх склад та класифікація

1.2. Сутність амортизації та амортизаційна політика підприємства

1.3. Методика визначення рівня забезпеченості та ефективності використання основних засобів

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Динаміка розміру та структури основних засобів

2.3. Досягнутий рівень забезпеченості та ефективності використання основних засобів

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури основних засобів

3.2. Напрями підвищення інтенсивності використання основних засобів

3.3. Шляхи підвищення економічної ефективності використання основних засобів

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економічна ефективність використання оборотного капіталу підприємства та шляхи її підвищення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Місце і роль оборотних засобів у виробничій системі

1.2. Визначення рівня забезпеченості та потреби в оборотних засобах

1.3. Методика оцінки ефективності використання оборотних засобів підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка рівня забезпеченості оборотними засобами підприємства

2.3. Факторний аналіз ефективності використання оборотних засобів

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури оборотних засобів підприємства

3.2. Резерви підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства

3.3. Удосконалення системи управління оборотними засобами підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Організаційно-економічні напрями зниження собівартості продукції рослинництва (тваринництва)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА)

1.1. Поняття собівартості та її види у сільському господарстві

1.2. Зв'язок собівартості продукції та ефективності виробництва

1.3. Методика визначення собівартості продукції рослинництва (тваринництва)

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА)

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз складу та структури витрат на виробництво продукції рослинництва (тваринництва)

2.3. Факторний аналіз собівартості продукції рослинництва (тваринництва)

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА (ТВАРИННИЦТВА) У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Удосконалення технології виробництва продукції рослинництва (тваринництва)

3.2. Програма оптимізації виробничих витрат галузі рослинництва (тваринництва)

3.3. Напрями удосконалення матеріально-технічного забезпечення галузі рослинництва (тваринництва)

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економічна ефективність виробництва зерна (за видами продукції) та напрями її підвищення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА

1.1. Сутність ефективності як економічної категорії

1.2. Методичні засади оцінки економічної ефективності зернового виробництва

1.3. Сучасний стан і тенденції розвитку зерновиробництва в Україні

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Організаційно-технологічні особливості виробництва зернових культур у підприємстві

2.3. Оцінка економічної ефективності виробництва зернових культур

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Оптимізація структури посівних площ зернових культур

3.2. Впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій вирощування зернових культур

3.3. Організаційно-економічні заходи підвищення ефективності виробництва зернових культур

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції технічних культур (за видами продукції)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР

1.1. Сутність ефективності як економічної категорії

1.2. Методичні засади оцінки економічної ефективності виробництва технічних культур

1.3. Тенденції розвитку виробництва технічних культур в Україні

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Організаційно-технологічні особливості виробництва технічних культур у підприємстві

2.3. Оцінка економічної ефективності виробництва технічних культур

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Оптимізація структури посівних площ технічних культур

3.2. Впровадження сучасних методів організації та управління виробництвом

3.3. Напрями підвищення економічної ефективності виробництва технічних культур

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економічна ефективність виробництва продукції скотарства та шляхи її підвищення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність економічної ефективності сільськогосподарського виробництва

1.2. Методичні засади оцінки економічної ефективності виробництва продукції скотарства

1.3. Сучасний стан та тенденції розвитку галузі скотарства в Україні

РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Економічна ефективність виробництва продукції скотарства у підприємстві

2.3. Рівень інтенсифікації виробництва продукції скотарства та її вплив на ефективність

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Організаційно-технологічні аспекти підвищення економічної ефективності виробництва продукції скотарства

3.2. Обґрунтування шляхів підвищення економічної ефективності виробництва продукції скотарства

3.3. Економічний ефект запропонованих заходів підвищення економічної ефективності виробництва продукції скотарства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва свинини

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

1.1. Сутність ефективності як економічної категорії

1.2. Методичні засади оцінки економічної ефективності виробництва продукції свинарства

1.3. Сучасний стан виробництва та переробки продукції свинарства в Україні

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Організаційно-технологічні особливості виробництва свинини

2.3. Оцінка економічної ефективності виробництва продукції свинарства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

3.1. Організаційно-технологічні напрями підвищення ефективності виробництва продукції свинарства

3.2. Оптимізація кормового раціону годівлі свиней

3.3. Розробка та реалізація маркетингової стратегії розвитку свинарства

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

РОЗДІЛ 5. ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Напрямки удосконалення діючих систем оплати праці у підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність, функції та принципи заробітної плати

1.2. Форми та системи оплати праці

1.3. Особливості організації оплати праці в галузях сільського господарства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЮЧИХ ФОРМ І СИСТЕМ ОПЛАТИ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз забезпеченості підприємства персоналом та формування фонду оплати праці

2.3. Оцінка ефективності організації оплати праці у підприємстві

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧИХ СИСТЕМ ОПЛАТИ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Напрями удосконалення системи оцінки результатів праці у підприємстві

3.2. Шляхи підвищення стимулюючої функції заробітної плати

3.3. Удосконалення планування фонду заробітної плати в підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Напрями підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

1.1. Ресурсний потенціал: сутність та структура

1.2. Механізм формування ресурсного потенціалу підприємства

1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка ресурсного потенціалу підприємства

2.3. Факторний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів

3.2. Напрями підвищення ефективності використання кадрового потенціалу

3.3. Обґрунтування раціонального використання виробничих засобів підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Удосконалення мотиваційного механізму у підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

1.1. Сутність мотивації праці та мотиваційного процесу

1.2. Особливості формування системи мотивації праці в сільському господарстві

1.3. Методи матеріальної та нематеріальної мотивації праці

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Основні складові організації мотивації праці у підприємстві

2.3. Діагностика ефективності системи мотивації праці у підприємстві

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Мотиваційний моніторинг у підприємстві як умова ефективного впливу на поведінку персоналу

3.2. Удосконалення системи матеріальної мотивації праці у підприємстві

3.3. Інноваційні підходи до побудови системи нематеріальної мотивації у підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Оптимізація грошових потоків підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РУХУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Характеристика, склад і класифікація грошових потоків підприємства

1.2. Грошові розрахунки в діяльності підприємств: види та їх характеристика

1.3. Методика визначення руху грошових потоків від різних видів діяльності підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РУХУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка грошових надходжень від основної, фінансової та інвестиційної діяльності

2.3. Аналіз ефективності грошових потоків та її вплив на платоспроможність підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ РУХУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Прогнозування грошових потоків як основний інструмент управління їхньою структурою

3.2. Резерви збільшення грошових надходжень підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Напрями удосконалення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та характеристика інвестиційно-інноваційних процесів

1.2. Особливості процесу створення інновацій та інвестиційних процесів у сільському господарстві

1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства

2.3. Факторний аналіз економічної ефективності реалізації інвестиційно-інноваційних проектів

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій виробництва продукції

3.2. Оптимізація джерел фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності

3.3. Удосконалення системи управління інвестиційно-інноваційними процесами у підприємстві

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Удосконалення системи стратегічного управління підприємством (галуззю рослинництва, тваринництва)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Стратегічне управління та його роль у діяльності підприємства

1.2. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на формування системи стратегічного управління

1.3. Основи реалізації стратегії у процесі стратегічного управління

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ (ГАЛУЗЗЮ ВИРОБНИЦТВА)

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Стратегічний аналіз діяльності підприємства

2.3. Діагностика економічної ефективності системи стратегічного управління підприємством

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ (ГАЛУЗЗЮ ВИРОБНИЦТВА)

3.1. Розробка стратегії розвитку підприємства

3.2. Напрями підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства

3.3. Удосконалення системи стратегічного планування у підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Стратегічне управління використанням ресурсів підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Види ресурсів підприємства та їх класифікація

1.2. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на використання ресурсів підприємства

1.3. Стратегічне управління як реалізація цільового підходу до використання ресурсів

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз рівня забезпеченості підприємства ресурсами

2.3. Досягнутий рівень ефективності використання ресурсів підприємства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи оптимізації структури виробничих ресурсів підприємства

3.2. Організаційно-економічні напрями підвищення результативності використання ресурсів у підприємстві

3.3. Удосконалення стратегії використання ресурсів у підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його стабілізації

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансів підприємства

1.2. Методи та форми діагностики фінансового стану підприємства

1.3. Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка рівня платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

2.3. Факторний аналіз ділової активності підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація фінансових потоків підприємства

3.2. Шляхи прискорення обороту капіталу підприємства

3.3. Напрями підвищення прибутковості підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Оптимізація виробничо-галузевої структури підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність галузевої структури підприємства

1.2. Методичні засади оцінки ефективності галузевої структури підприємства

1.3. Моделювання системи управління формуванням виробничо-галузевої структури підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз виробничо-галузевої структури підприємства

2.3. Досягнутий рівень ефективності виробничо-галузевої структури підприємства

РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ВИРОБНИЧО-ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація виробничо-галузевої структури

3.2. Впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій виробництва продукції підприємства

3.2. Удосконалення маркетингової діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи збільшення фінансових результатів діяльності підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Зміст фінансової діяльності та характеристика показників фінансових результатів діяльності підприємства

1.2. Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства

1.3. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства

2.3. Аналіз чинників, що впливають на фінансові результати діяльності підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Обґрунтування виробничо-галузевої структури підприємства

3.2. Шляхи зниження собівартості виробництва продукції

3.3. Удосконалення збутової діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Діагностика та шляхи підвищення платоспроможності підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть, значення і види платоспроможності та ліквідності підприємства

1.2. Платоспроможність підприємства як елемент оцінки його фінансового стану

1.3. Методичні основи розрахунку основних показників платоспроможності підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РІВНЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка фінансової стійкості підприємства та його ділової активності

2.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Створення системи управління грошовими активами на підприємстві та контролю за їхньою ефективністю

3.2. Напрями забезпечення платоспроможності підприємства

3.3. Шляхи зміцнення фінансового стану підприємства за рахунок підвищення його платоспроможності

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Оптимізація бізнес-процесів у підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутнісна характеристика бізнес-систем та бізнес-процесів підприємства

1.2. Класифікація бізнес-процесів підприємства та методи їх оцінки

1.3. Моделювання та оптимізація бізнес-процесів підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз бізнес-процесів у підприємстві

2.3. Оцінка ефективності системи управління бізнес-процесами у підприємстві

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Напрями оптимізації бізнес-процесів у підприємстві

3.2. Оцінка потреби в ресурсах і технологіях, що забезпечують реалізацію модифікованих бізнес-процесів

3.3. Шляхи удосконалення управління бізнес-процесами у підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Конкурентоспроможність підприємства та шляхи її підвищення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття конкуренції, конкурентоспроможність підприємства та конкурентні переваги

1.2. Чинники формування конкурентоспроможності підприємства

1.3. Методичні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ЙОГО ЗМІНИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства

2.3. Факторний аналіз конкурентоспроможності підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення матеріально-технічної бази підприємства

3.2. Забезпечення цінової конкурентоспроможності продукції підприємства

3.3. Шляхи підвищення якості продукції та оптимізація каналів збуту

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи удосконалення системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

1.2. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на формування системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Аналіз маркетингової діяльності підприємства

2.3. Оцінка ефективності системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Розробка комплексу маркетингу в підприємстві

3.2. Удосконалення каналів розподілу продукції

3.3. Шляхи удосконалення системи стратегічного управління маркетинговою діяльністю підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Оновлення техніко-технологічної бази підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ

1.1. Сутність машинно-тракторного парку та умови його ефективного використання

1.2. Стан відтворення та використання машинно-тракторного парку

1.3. Методичні підходи до оцінки економічної ефективності використання машинно-тракторного парку

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка технічного стану машинно-тракторного парку підприємства

2.3. Аналіз економічної ефективності використання машинно-тракторного парку підприємства

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

3.1. Оптимізація складу машинно-тракторного парку

3.2. Організаційно-інноваційні заходи підвищення ефективності використання машинно-тракторного парку

3.3. Напрями удосконалення системи обслуговування машинно-тракторного парку

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Оцінка та шляхи підвищення енергетичної ефективності виробництва продукції рослинництва (зерна, насіння соняшнику, сої, цукрових буряків)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

1.1. Сутність та особливості використання енергетичних ресурсів у галузі рослинництва

1.2. Сучасний стан використання енергетичних ресурсів у галузі рослинництва

1.3. Методичні засади оцінки енергетичної ефективності виробництва продукції рослинництва

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Стан енергоспоживання у процесі виробництва продукції рослинництва у підприємстві

2.3. Оцінка енергетичної ефективності виробництва продукції рослинництва

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Удосконалення організаційно-економічного механізму виробництва продукції рослинництва

3.2. Впровадження енергозберігаючих технологій виробництва продукції рослинництва

3.3. Формування енергоефективної системи машин

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економічне обґрунтування формування раціональної структури та ефективності використання машинно-тракторного парку підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУТНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ

1.1. Сутність машинно-тракторного парку та особливості його ефективного використання в сільському господарстві

1.2. Стан відтворення та використання машинно-тракторного парку

1.3. Методичні підходи до оцінки економічної ефективності використання машинно-тракторного парку

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка технічного стану машинно-тракторного парку підприємства

2.3. Економічна ефективність використання машинно-тракторного парку підприємства

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАШИНО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація складу та структури машинно-тракторного парку

3.2. Організаційні заходи підвищення ефективності використання тракторного та комбайнового парку

3.3. Обґрунтування альтернативи: купівля нової чи потриманої техніки, придбання чи оренда

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Шляхи та резерви підвищення продуктивності праці у підприємстві

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

1.1. Сутність та значення продуктивності праці

1.2. Чинники та резерви зростання продуктивності праці

1.3. Показники та методи вимірювання продуктивності праці

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка рівня продуктивності праці у підприємстві

2.3. Факторний аналіз продуктивності праці у підприємстві

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ У ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Впровадження прогресивних технологій виробництва продукції

3.2. Удосконалення організації та нормування праці

3.3. Організаційно-економічні напрями підвищення продуктивності праці у підприємстві

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економіко-екологічні шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів підприємства

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Оцінка кількості та якості земельних ресурсів, їх значення у сільському господарстві

1.2. Організація землекористування у підприємстві

1.3. Методичні підходи до оцінки рівня інтенсивності та ефективності використання земельних ресурсів підприємства

РОЗДІЛ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Організація використання земельних ресурсів підприємства

2.3. Аналіз економічної ефективності використання земельних ресурсів

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури та підвищення результативності використання земельних ресурсів

3.2. Упровадження новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур

3.3. Екологічні та економічні шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Діагностика економічної безпеки підприємства та шляхи її зміцнення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття економічної безпеки підприємства

1.2. Складові та напрями забезпечення економічної безпеки підприємства

1.2. Методика проведення діагностичних досліджень щодо можливості виникнення банкрутства підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Досягнутий рівень ефективності виробництва, фінансової стійкості та незалежності

2.3. Існуюча процедура управління ризиками у підприємстві

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями поліпшення оперативного управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

3.2. Обґрунтування показників фінансово-господарської діяльності підприємства

3.3. Поліпшення організації безпеки персоналу підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Економічна ефективність здійснення капітальних вкладень підприємства та шляхи її підвищення

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

- 1.1. Сутність та значення капітальних вкладень у сільському господарстві
- 1.2. Джерела формування капітальних вкладень
- 1.3. Методичні підходи до оцінки економічної ефективності здійснення капітальних вкладень

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства
- 2.2. Динаміка та структура капітальних вкладень підприємства
- 2.3. Досягнутий рівень економічної ефективності здійснення капітальних вкладень

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ

- 3.1. Оптимізація структури капіталовкладень за критеріями ефективності інновацій
- 3.2. Розрахунок потреби в капітальних вкладеннях
- 3.3. Організаційно-інноваційні напрями підвищення ефективності здійснення капітальних вкладень

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Інноваційна політика підприємства та механізми її реалізації

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємства
- 1.2. Принципи формування інноваційної політики підприємства
- 1.3. Складові інноваційної політики підприємства

РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНУТИЙ РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства
- 2.2. Стан реалізації інноваційної політики у підприємстві
- 2.3. Оцінка ефективності інноваційної діяльності у підприємстві

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У ПІДПРИЄМСТВІ

- 3.1. Впровадження прогресивних технологій виробництва продукції
- 3.2. Мотиваційний механізм активізації інноваційних процесів у підприємстві

3.3. Напрями удосконалення маркетингової політики підприємства
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ

Організаційно-інноваційні напрями удосконалення виробничо-комерційної діяльності підприємства

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність виробничо-комерційної діяльності та чинники її формування

1.2. Особливості здійснення виробничо-комерційної діяльності в сільському господарстві

1.3. Методика оцінки ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Оцінка результатів виробничо-комерційної діяльності підприємства

2.3. Факторний аналіз виробничо-комерційної діяльності підприємства

РОЗДІЛ 3. ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація виробничої програми

3.2. Резерви зниження собівартості продукції

3.3. Удосконалення маркетингової діяльності підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Після розробки плану дипломної роботи перед початком роботи здобувачу вищої освіти надається завдання на дипломування і оформляється відповідний бланк-завдання (*додаток Б*), де зазначаються реквізити автора, тема і план, мета і завдання, графік виконання, а також термін подання готової роботи дипломному керівнику. Завдання підписують науковий керівник і здобувач вищої освіти, затверджує завідувач кафедри і при оформленні дипломної роботи його слід розмістити після титульної сторінки.

Без розробленого бланку-завдання на підготовку дипломної роботи здобувач вищої освіти не може виїхати на переддипломну практику.

Крім того, порушення здобувачем вищої освіти календарного графіку виконання, який відображено в бланку-завданні фіксується викладачем, що перевіряє практику та науковим керівником, які інформують завідувача кафедри. У разі значного порушення графіку виконання за рішенням кафедри здобувач вищої освіти-дипломник може бути недопущений до її захисту.

Після того, як завдання на виконання дипломної роботи видане, науковий керівник надає допомогу здобувачеві вищої освіти в опрацюванні календарного графіку роботи на весь період проектування, рекомендує необхідну літературу, довідкові матеріали тощо, здійснює контроль за виконанням окремих розділів та всієї роботи в цілому.

Обов'язками керівника дипломної роботи є:

- видати дипломнику, враховуючи замовлення виробництва, завдання на виконання дипломної роботи, в якому вказати структуру роботи;
- допомогти дипломнику у розробленні календарного плану виконання роботи із зазначенням його термінів;
- порадити дипломнику необхідну навчальну, наукову, довідкову літературу та інші матеріали, що можуть бути використані під час написання дипломної роботи;
- надати дипломнику методичні рекомендації кафедри щодо виконання роботи;
- надавати дипломнику згідно із затвердженим на кафедрі графіком консультативну допомогу у виконанні роботи;
- періодично перевіряти виконання розділі в дипломній роботі;
- підготувати відзив про роботу дипломника.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

До дипломної роботи ставляться наступні загальні вимоги: чіткість та логічна послідовність викладання матеріалу; стислість та точність формулювань; конкретність викладення наслідків роботи; обґрунтування висновків, рекомендацій та пропозицій.

Дипломна робота має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити самостійні дослідження, розрахунки, виконані з використанням економіко-математичних методів та ПК;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваного об'єкта;
- мати належне оформлення;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Дипломна робота спеціаліста повинна мати обсяг 5,5 – 6,5 авторських аркушів (1 авторський аркуш – 40000 знаків з пропусками), або 90 – 100 сторінок друкованого тексту.

За структурою, дипломна робота складається з вступу, п'яти розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, а також при необхідності додатків. Виходячи зі змісту проблеми, структура дипломної роботи може бути і дещо інша. У процесі виконання можливі деякі зміни та уточнення плану, які виникають під час проведення дослідження.

Титульна сторінка дипломної роботи є першою сторінкою. Вона повинна заповнюватися відповідно до стандартної форми (*додаток А*). Далі йде завдання до дипломної роботи (*додаток Б*).

Зміст містить найменування усіх розділів (згідно плану) із зазначенням номеру їх першої сторінки.

У *вступній частині* визначаються актуальність досліджуваної проблеми, практична значущість обраної теми дипломної роботи, ступінь її розробки вітчизняними та зарубіжними дослідниками, обґрунтовується мета та основні завдання, предмет, об'єкт дослідження і подається коротка інформація про нього; стисло характеризуються використані методи та інформаційні джерела дослідження, практичне значення одержаних результатів.

Актуальність, як правило, може бути обґрунтована таким чином:

«У даній дипломній роботі зроблено спробу.....(об'єкт дослідження).....взагалі то цим і визначається актуальність обраної теми».

Потім формулюється мета дослідження:

«Метою дипломної роботи є вивчення»

Наступним визначається завдання:

«Завданнями, за допомогою яких вирішується ця проблема, є, і на цій підставі опрацюванні конкретні пропозиції щодо усунення виявлених недоліків та вирішення проблем».

Об'єкт дослідження це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача вищої освіти, оскільки предмет дослідження визначає тему дипломної роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх необхідно не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось даним методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Інформаційна база. Наводяться дані про інформаційні джерела які були використані в роботі (звіти підприємств, підручники, публікації...)

Практичне значення одержаних результатів. У дипломній роботі подаються короткі відомості про результати досліджень або рекомендації щодо їх використання.

У першому розділі дипломної роботи слід викласти загальнотеоретичну частину обраної теми. Здобувач вищої освіти повинен стисло подати власну інтерпретацію досліджуваної проблеми, розкрити її роль в економіці України, висвітлити завдання аграрних підприємств у її вирішенні. У цьому розділі висвітлюються основні показники економічної системи, її стан та динаміка, погляди економістів стосовно умов, за яких вона оптимально протікає. Теоретичні положення обов'язково повинні бути підкріплені статистичними даними з офіційних статистичних щорічних довідників України, цитатами з опрацьованих наукових робіт з посиланнями на номер в списку використаних літературних джерел. У цьому розділі доцільно висвітлити методіку дослідження стосовно теми роботи, систему показників, які характеризують стан проблеми. Також автор має висловити і власне бачення досліджуваної проблеми.

Другий розділ дипломної роботи є аналітичним, забезпечуючи логічну послідовність дослідження, має стати перехідним до наступного третього розділу і поєднати набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи і певний методичний інструментарій.

Аналіз обов'язково повинен кореспондуватися з методологічним матеріалом, розкритим у попередньому розділі.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність економічних процесів, що спостерігаються у підприємстві, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів.

Аналіз проблеми повинен здійснюватись з урахуванням чинників позитивної та негативної дій.

Якщо можливо, текст слід ілюструвати реальними документами (що наводяться в додатках), які обов'язково супроводжувати стислим коментарем.

Для виконання другого розділу здобувач вищої освіти має зібрати фактичні дані під час комплексної практики з фаху та переддипломної практик за 5 років.

Джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації.

Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться комплексний аналіз та обґрунтовуються пропозиції.

З метою підтримки набутих навичок роботи на ЕОМ і умінь з алгоритмізації та складання програм кожен здобувач вищої освіти у дипломній роботі повинен використати комп'ютерну обробку інформації.

Не можна обмежитися використанням стандартної програми для аналізу динаміки основних економічних та фінансових показників під час стислої характеристики об'єкта дослідження або використати лише програму-редактор для друку і оформлення тексту та ілюстрацій. Потрібні використання адаптованої автором стандартної програми або розробка власної програми для спрощення трудомістких розрахунків у аналітичному чи рекомендаційному розділі.

Під час опису цього етапу роботи слід зазначити:

- поставлену задачу;
- програму, за якою вона буде вирішуватися;
- базу даних (бажано у додатку навести реальні документи, які є джерелами первинної інформації – баланс, інші форми звітності);
- формули розрахунку;
- блок-схему алгоритму розв'язання задачі;
- результат – у формі підсумкової таблиці, діаграм, графіків тощо;
- аналітичний опис результату.

На початку другого розділу в першому підпункті необхідно охарактеризувати природно-економічні умови підприємства – об'єкту дослідження: його місцезнаходження, віддаленість від місць збуту продукції та надходження ресурсів, проаналізувати природнокліматичні умови, забезпеченість основними видами ресурсів, визначити виробничий напрямок та показники виробничо-фінансової діяльності.

Матеріали даного розділу повинні бути логічним продовженням теоретичних положень першого розділу і показувати наскільки в об'єкті дослідження знаходять втілення наукові основи економічних систем в діяльності підприємства.

Обсяг другого розділу – у межах 35 % загального обсягу дипломної роботи.

Третій рекомендаційний розділ полягає в розробці конкретних рекомендацій, пропозицій, моделей управління параметрами розвитку та діяльності організації на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також висновків отриманих у другому розділі дослідження.

Удосконалення(предмет дослідження) на(об'єкт дослідження).

Шляхи вдосконалення(предмет дослідження) на(об'єкт дослідження).

У цій частині наводяться обґрунтування заходів щодо поліпшення діяльності об'єкта відповідно до теми дослідження. Система заходів логічно впливає з теоретичної та аналітичної частин і спрямована на подолання суперечностей між реальним і бажаним станами об'єкта з урахуванням індивідуальних завдань, тобто конкретні заходи (пропозиції, рекомендації тощо) здобувача вищої освіти-випускника повинні спрямовуватися на забезпечення показників економічного зростання.

Детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності організації мають відповідати напряду дослідження: кожна з розгорнутим обґрунтуванням, у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, який проведено у другому розділі, відштовхуючись від виявлених відхилень, проблем та недоліків. Запропоновані удосконалення та інновації мають містити розрахунково-кількісне обґрунтування.

Пропозиції здобувача вищої освіти щодо науково-практичного вирішення досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної втіленості.

У розрахунках для обґрунтування пропозицій є можливим використання ЕОМ.

Обсяг третього розділу може становити до 35 % загального обсягу дипломної роботи.

У структурній частині дипломної роботи *«Висновки та пропозиції»* здобувачі вищої освіти мають підвести короткі підсумки дослідження таким чином, щоб не читаючи основного тексту дипломної роботи, можна було б зрозуміти її сутність. Для цього слід в декількох словах нагадати про актуальність обраної теми, розкрити в загальних рисах загальнотеоретичні проблеми, навести основні напрямки дослідження, його основні результати, зазначити конкретні шляхи усунення виявлених недоліків, вирішення проблем із зазначенням очікуваного економічного ефекту від таких пропозицій. В розділі висновки та пропозиції повинно бути чітко розмежовані та структуровані висновки до яких дійшов здобувач вищої освіти під час аналізу об'єкту дослідження та пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності підприємства.

У списку використаних джерел наводиться перелік інформаційних джерел, що були використанні під час написання дипломної роботи. До них відносяться

посібники, підручники, монографії, наукові статті, матеріали конференцій, з'їздів, словники, атласи, законодавчі та нормативні акти, стандарти каталоги, дисертації, автореферати дисертацій, електронні ресурси та ін. Особливу увагу необхідно приділити актуальності та сучасності використаного матеріалу, і тому 70% використаної інформації повинна бути наведена за останні 10 років.

Додатки повинні містити допоміжний матеріал, який носить інформаційний характер, первинні документи (баланс, інші форми статистичної звітності), що підтверджує данні наведені в основній частині роботи; проміжні розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; допоміжні ілюстрації. Також таблиці, графіки та діаграми розмір яких дорівнює одній сторінці або перевищує її, і тому для кращого сприйняття необхідно виносити в додатки. Інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, при використанні прикладних комп'ютерних програм, машинограми розрахунків також необхідно виносити в додатки.

У дипломних роботах доцільним здійснювати обробку економічної інформації та прогнозування подальшого процесу діяльності, здійснену здобувачем вищої освіти з використанням економіко-математичних методів за допомогою ПК. Така робота базується на використанні пакету прикладних програм «АРМ економіста», «АРМ менеджера» та «Інформаційні технології підприємств», а також самостійно розроблених здобувачами вищої освіти прикладних програм.

Дуже важливо всі наведені у роботі звітні, а також самостійно розраховані показники та цифрові матеріали в обов'язковому порядку перевірити з технічної та логічної точки зору. Технічна перевірка полягає в уточненні вірності наведених цифр, арифметичних підсумків, підрахунків та розрахунків, взаємній узгодженості цифрових показників. Логічна перевірка має довести, чи об'єктивно вони відбивають той чи інший процес діяльності, коло питань, що вивчається за аналізований період часу.

При написанні тексту слід забезпечити послідовне та чітке викладення сутності питань, що розглядаються. Матеріали, що наводяться в окремих частинах роботи мають бути логічно взаємопов'язаними, кожний наступний матеріал є продовженням попереднього, витікає з його наведених положень, показників тощо.

Слід пам'ятати, що послідовність викладення, співрозмірність окремих частин роботи, продуманість переходу від одного напрямку дослідження до іншого, лаконічні та точні речення можуть допомогти автору глибше розкрити тему, виділити головне, відтінити деталі. Недостатньо чітка композиція, невиразна мова викладення завжди утруднюють сприйняття тексту, збіднюють зміст роботи.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

1. Загальні положення

Будь-які наукові дослідження, в т. ч. і проведені здобувачами вищої освіти академії в ході написання дипломних робіт, вимагають постановки та розв'язання різноманітних статистичних, аналітичних та прогнозно-розрахункових задач, що використовують в основному економіко-статистичні (кореляційно-регресійні залежності, виробничі функції) та економіко-математичні методи. Увесь комплекс відповідного програмного забезпечення для розв'язання поставлених задач є в наявності в комп'ютерних класах кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій ПДАА.

Застосування економіко-статистичних та економіко-математичних методів і комп'ютерної техніки в економіці є досить перспективним і практично-ефективним. Саме у цій галузі дуже часто постає проблема вибору оптимальних варіантів використання виробничих ресурсів з розробкою оптимальних рішень в економічній сфері.

Статистичний аналіз вихідних даних дозволяє провести систематизацію вхідного ряду, визначити основні тенденції розвитку процесу чи явища тощо.

Використання економіко-математичного моделювання дозволить оптимізувати використання персоналу, здійснити раціональний розподіл робіт між працівниками, оптимізувати канали збуту продукції, побудувати шляхи економічного розвитку тощо. За допомогою економіко-математичних методів можна успішно розв'язувати такі планово-економічні задачі: планування матеріально-технічного забезпечення, визначення оптимальних розмірів підприємства чи його виробничих підрозділів, планування матеріально-технічного забезпечення, оцінка ступеня ризику, прогнозування шляху функціонування організації та ін.

У масштабах підприємства економіко-математичні методи використовують за двома основними напрямками: регулювання економічної діяльності та оптимізація економічної ситуації. Досвід показує, що на цьому рівні найрізноманітніші економічні і організаційні питання можна звести до розв'язання так званих екстремальних задач, що дозволить із багатьох ймовірних варіантів обрати оптимальний. Розв'язання таких задач допомагає якнайвигідніше використати наявні ресурси; знайти найефективніші способи організації виробництва та торгівлі, використання ресурсів, засобів виробництва та ін.

Сучасний банк прикладних програм, баз даних, інформаційних систем дозволяє автоматизувати роботу будь-якого фахівця, не вимагаючи від нього спеціалізованих знань та умінь в галузі ІТ. Тому нагальною є потреба у використанні таких засобів для удосконалення роботи персоналу та управлінських кадрів.

При виконанні дипломної роботи комп'ютерна обробка даних з використанням відповідного програмного забезпечення повинна логічно вписуватися у наведений матеріал, а не виглядати штучно створеною

«надбудовою».

Найвдалішим варіантом буде використання кількох різних видів аналізу, а саме: на початку краще всього виконати аналіз вихідних даних за допомогою варіаційних рядів та рядів динаміки; далі можна виконати регресійний, кореляційний чи інші види аналізу чи підбору виробничих функцій; а наприкінці логічним буде пропозиція щодо застосування тієї чи іншої інформаційної системи.

2. Постановка та етапи виконання розрахункової задачі із використанням ПК

Згідно логіки викладення матеріалу, комп'ютерну техніку та відповідне програмне забезпечення для розв'язання задач аналізу, прогнозування, оптимізації доцільно використовувати в дослідницько-аналітичному та проектно-рекомендаційному розділах дипломної роботи на основі попередньо наведених статистичних даних по організації.

У цілому комп'ютерна обробка даних повинна включати:

- загальну постановку задачі (не менше двох задач), при розв'язанні якої передбачається використання ПК (на основі наведених в дослідницько-аналітичному розділі даних щодо стану діяльності об'єкта дослідження, проводиться опис вхідних даних та наводиться загальне формулювання задачі);
- загальний опис методики, що вибрана для проведення розрахунків (обґрунтування вибору задачі певного виду, стисле викладення основних теоретичних положень, алгоритм розв'язання задачі, математичне формулювання задачі. Ця інформація повинна бути викладена або у теоретико-методологічному розділі дипломної роботи або розміщена у додатках);
- розв'язання задачі із використанням ПК (обґрунтування вибору певного програмного забезпечення та його стисла характеристика: призначення, принцип дії, основні методи обробки даних і т. п.; опис роботи програми: особливості введення даних, проведення розрахунків чи автоматизації дій, отримання результату; обов'язкове відображення результатів у паперовому варіанті);
- інтерпретація отриманого результату (на основі роздрукованого результату роботи програми дати повну відповідь з точки зору поставленої задачі).

3. Основні види задач, які можна використати при написанні дипломної роботи

Основні види аналітичних, прогнозних та інших задач, а також особливості застосування прикладного програмного забезпечення та спеціалізованих інформаційних систем здобувачі вищої освіти СВО «Магістр» спеціальності «Економіка» вивчають в межах навчальної дисципліни «Методи прогнозування та обробки інформації». Нижче, в табл. 1 наведений короткий перелік основних класів задач, що можна використати при написанні дипломної роботи.

Коротка характеристика основних класів задач, що можна використати при написанні дипломної роботи

Клас задач	Коротка характеристика
Статистичний аналіз даних	<p><i>Варіаційні ряди.</i> Систематизація статистичних даних у вигляді рядів розподілу за ознаками, що мають кількісний вираз, називаються варіаційними рядами. Розміри ознак, які характеризують кількісні зміни тих чи інших явищ, зазнають коливань. У певних межах варіюють будь-які соціальні, економічні, соціально-економічні, операційні показники і ці коливання зумовлені певними факторами, що діють у певних напрямках. Від розмаху і розподілу відхилень залежить надійність середніх величин, що дають узагальнюючу характеристику статистичної сукупності (якщо значення ознаки більше відхиляється від середньої, то досліджувана сукупність вважається менш однорідною, а середня менш надійною). Для кількісного виміру варіації досліджуваної ознаки розраховують ряд показників, основними з яких є: розмах варіації, середнє лінійне відхилення, середній квадрат відхилень (дисперсія), середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.</p> <p><i>Ряди динаміки.</i> Ряди динаміки (динамічні ряди) характеризують зміну величини суспільного явища в часі. Це ряд послідовно розташованих у хронологічному порядку значень показника, який у своїх змінах відображає хід розвитку досліджуваного явища. Ряди динаміки дають матеріал для аналізу розвитку соціально-економічних явищ і процесів і їх значення зростає якщо вони ведуться постійно протягом тривалого часу. Їх дослідження дає змогу вивчати процес розвитку явищ, виявляти основні його тенденції та закономірності. Для аналізу рядів динаміки, виявлення головної закономірності розвитку явища в часі використовують ряд показників: абсолютні прирости, темпи росту, темпи приросту, абсолютне значення 1 % приросту, коефіцієнт вирівняності та багато інших.</p> <p><i>Кореляційно-регресійний аналіз.</i> Задачі прогнозно-розрахункового напрямку використовуючи кореляційно-регресійний метод аналізу дають можливість досліджувати закономірності взаємозв'язків між соціальними, економічними, соціально-економічними, операційними показниками, одні з яких виступають в ролі результативних ознак, а інші в ролі факторних. За допомогою цього методу зв'язок між явищами фіксують аналітично у вигляді математичних виразів (функцій).</p> <p>Для аналізу розвитку об'єкту дослідження доцільно провести розрахунки аналітичних характеристик рядів динаміки показників, згідно тематики дослідження (аналіз рекомендується проводити не менше ніж за 10 років).</p> <p>За останній календарний рік, в разі потреби, доцільно провести порівняльний аналіз основних показників стану та розвитку об'єкту дослідження з відповідними показниками об'єктів-аналогів.</p> <p>Для опису взаємозалежностей між соціальними, економічними, соціально-економічними або операційними показниками стану та розвитку об'єкту дослідження рекомендується виконати підбір відповідної виробничої функції.</p>
Оптимізаційні задачі	<p><i>Задачі оптимального виробництва (задачі про використання ресурсів).</i></p> <p>Складається план виробництва продукції кількох найменувань,</p>

Клас задач	Коротка характеристика
	<p>враховуючи обсяги наявних ресурсів та обмеження на виробничі можливості, щоб отримати максимальний зиск від реалізації продукції (або мінімізувати собівартість чи ін.). при цьому приймаються <i>Задачі розкрою матеріалів.</i></p> <p>Необхідно знайти такий план розкрою вихідного матеріалу, який забезпечуватиме максимальну кількість комплектів. Тобто враховується, що вихідного матеріалу є обмежена кількість і кожна одиниця матеріалу може розкрюватися кількома різними способами.</p> <p>Методи розв'язання названих оптимізаційних задач об'єднані в розділ математики, який називається <i>математичним програмуванням.</i></p> <p>За допомогою цих методів можна знайти оптимальні господарські рішення, змодельовати різноманітні ситуації в сільському господарстві. Модель завжди має конкретний економічний зміст і „прив'язана” до певної проблеми сільськогосподарського виробництва.</p> <p>Так, наприклад, можна навести наступні групи економіко-математичних моделей, які застосовуються в плануванні і організації сільськогосподарського виробництва:</p> <ul style="list-style-type: none"> Моделі оптимізації структури посівних площ. Моделі оптимізації структури і обороту стада сільськогосподарських тварин. Моделі оптимізації кормових раціонів тварин. Моделі оптимального виробництва і використання кормів Моделі оптимального розподілу мінеральних добрив. Моделі оптимізації складу та використання машинно-тракторного парку. Моделі оптимального поєднання галузей на сільськогосподарських підприємствах та ін. гіпотези, що вартість одиниці продукції є сталою величиною, обсяги продукції всіх найменувань будуть повністю реалізовані, витрати на зберігання ресурсів і продукції та транспортування при цьому не враховуються і т. ін. Не зважаючи на такі припущення подібні задачі виникають дуже часто при короткостроковому плануванні. <p><i>Задачі складання раціону (задачі про дієту, задачі про суміші).</i></p> <p>Використовуючи певні види кормів і добавок, що мають відомий за кількістю поживних речовин склад на одиницю виміру, так спланувати раціон харчування, щоб повністю забезпечити потреби тварин (людей) у необхідних харчових речовинах, при мінімальних витратах на корми. Звичайно, плануючи раціон харчування, слід враховувати і біологічні особливості окремих видів тварин, сезонні відмінності, термін планування раціону і т.п.</p> <p><i>Задачі про використання виробничих потужностей (задача про завантаження обладнання).</i></p> <p>Складається такий план завантаження обладнання (тобто розподіляється випуск продукції між обладнанням таким чином), щоб витрати на виробництво всієї продукції були мінімальними (або прибуток від реалізації продукції максимальним і та. ін.).</p>

Клас задач	Коротка характеристика
Процеси розподілу	<p>Задачі обумовлені завжди наявною певною обмеженістю ресурсів і засобів, необхідних для функціонування певної системи.</p> <p>Зміст задачі – пошук такого плану розподілу ресурсів, який би забезпечував результат, оптимальний за певним критерієм якості. Ці задачі розв'язуються засобами математичного програмування та методами планування мереж.</p> <p>До цього ж класу належать задачі <i>пошуку оптимального шляху</i> за певними критеріями: найменших витрат часу та коштів на переміщення, найкоротшого шляху, тощо при наявності певних обмежень.</p>
Процеси управління запасами	<p>Під терміном “запаси” розуміють не лише матеріальні цінності, але й виробничі потужності, трудові ресурси і т. ін.</p> <p>Досліджується співвідношення вартості витрат на постачання та зберігання запасів (ресурсів) зі збитками, що обумовлені їх відсутністю. Наслідком розв'язання відповідної задачі є рекомендації щодо обсягів і періодів поставок, обсягів страхових запасів і т. ін.</p> <p>Для розв'язання задачі в залежності від її специфіки використовують математичний апарат лінійного, нелінійного, динамічного та стохастичного програмування.</p>
Задачі ремонту, експлуатації та заміни обладнання	<p>Зміст таких задач визначається розробкою рекомендацій стосовно термінів ремонту та зміни обладнання з урахуванням витрат на виконання відповідних операцій. Математично подібними до названих є задачі заміни кадрів і робочої сили, а розв'язання таких задач вимагає широких соціологічних досліджень, обумовлених психолого-демографічними факторами.</p>
Моделювання конфліктних і конкурентних процесів	<p>Принципово значимою властивістю таких задач є моделювання поняття оптимальності, яке в багатьох випадках визначає і використовуваний математичний апарат і практичне втілення розв'язку.</p> <p>При розв'язанні таких задач широко й ефективно використовується апарат теорії ігор у поєднанні зі статистичними методами з метою пошуку такого режиму поведінки конфліктуючих сторін, який би забезпечував максимальний вигравш або мінімальний програш.</p> <p>Конфлікт виникає через розмаїття або різноплановість інтересів, через розбіжність цілей сторін та ін. Наприклад, планування політики на певний період вимагає узгодження протилежних і несполучних вимог: зростання обсягів надання послуг (виробництва), збільшення результативності, покращання екології та ін. Протидія зацікавленій стороні може бути не лише наслідком усвідомлених дій, а й результатом об'єктивно існуючих, але непередбачених у повному обсязі умов. Характерною особливістю відповідних моделей є розробка математичного апарату з прийняття рішень в умовах невизначеності.</p>
Системи масового обслуговування	<p>Розбудовуються для аналізу основ проектування відповідних систем, дослідження ефективності їх функціонування та спроможності забезпечувати цільове призначення, наприклад, визначення терміну виконання замовлень необхідної кількості каналів обслуговування, появи черги, пропускну спроможності системи і т. ін.</p>
Задачі прогнозування	<p>Складання прогнозу на основі різних кількісних та якісних методів. Використання статистичної бази даних для обґрунтованого передбачення майбутнього (наївні моделі, прогнозування з урахуванням сезонності, комбінування прогнозів тощо)</p>

Клас задач	Коротка характеристика
Імітаційне моделювання	Дослідження поведінки виробничих та соціально-економічних систем та прийняття управлінських рішень (системне моделювання, логічне моделювання, імітаційні моделі процесів, імітаційні моделі організацій і об'єднань тощо)

4. Вимоги до викладу результатів розв'язання розрахункової задачі із використанням ПК

У процесі розв'язання задачі бажано отримані результати (проміжні чи кінцеві) проілюструвати за допомогою графіків, діаграм та інших видів ілюстрацій. Виконати їх можна за допомогою будь-якого програмного забезпечення (наприклад у обраній прикладній програмі, якщо вона це дозволяє, або в електронних таблицях MS Excel).

Після того, як задача була сформульована і здобувач вищої освіти розв'язав її на ПК за допомогою обраної прикладної програми, необхідно в обов'язковому порядку роздрукувати на принтері вхідні дані, проміжні результати обчислень (по можливості), остаточні результати та графічні ілюстрації (якщо вони були виконані).

Роздруковані результати розв'язання задачі з використанням комп'ютерних програм розмістити у додатках до дипломної роботи, а в основному тексті дати розгорнуту інтерпретацію отриманого результату (із обов'язковим посиланням на додатки), а також щодо оптимізації її діяльності на його основі.

Обов'язкові складові викладу результатів застосування комп'ютерних програм в дипломній роботі: постановка задачі, опис методики, обґрунтування вибору програмного забезпечення, роздруковані результати розрахунків на ПК та інтерпретація результатів із висновками та пропозиціями.

5. Обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи (АІС) та вимоги до його викладу

При написанні проектного розділу дипломної роботи окрім суто розрахункових задач, при розв'язанні яких використовуються методи економіко-математичного моделювання, статистичного аналізу даних та ін., доречною та ефективною є пропозиція та обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи (АІС) згідно реалізації новацій у контексті обраної теми.

Використовуючи інформаційні системи (або ж окремі їх модулі) різного цільового призначення на прикладі конкретної організації (служби, відділу) можна запропонувати (нижче запропонований перелік не є вичерпним):

- автоматизацію документообігу;
- автоматизацію фінансово-економічної діяльності організації;
- упорядкування та структурування інформаційної бази об'єкту дослідження;
- автоматизацію всіх операцій з управління персоналом;
- автоматизацію управління комерційною діяльністю підприємства та відносинами з клієнтами (CRM-системи);

– автоматизацію управління діяльністю підрозділів та кожного співробітника, планування робочого часу та постановки й виконання задач всередині системи Інтернет;

– представництво організації в мережі Інтернет (власний сайт, реєстрацію на загальноукраїнських порталах тощо).

Обґрунтування придатності обраної АІС для вирішення поставлених у дипломній роботі завдань та доцільності її впровадження має складатись із таких наступних кроків та дій.

1. Постановка проблеми, що потребує вирішення за допомогою впровадження АІС, короткий аналіз пропозицій існуючого програмного забезпечення (назви, регіон поширення, призначення, масштабність).

2. Коротке обґрунтування здійсненого вибору АІС для обґрунтування подальшого впровадження (достатність функцій, відповідність розмірам організації, напряму діяльності, доступність ціни, наявність технічної бази (характеристики наявного обладнання комп'ютерного та мережевого) та ресурсного потенціалу у вигляді фахівців, консультантів, іншого програмного забезпечення (можна подати у вигляді схем, таблиць)).

3. Опис етапів застосування обраної АІС, приклади можливого розв'язання окремих задач, що супроводжуються копіями екрану при роботі обраної системи, поданих у дипломній роботі у вигляді рисунків та додатків.

4. Проведення розрахунків витрат на впровадження обраної АІС із урахуванням всіх можливих статей (таблиця із переліком статей передбачуваних витрат), зазначення обраної методики розрахунку витрат.

5. Розрахунок результативності впровадження обраної та описаної АІС на основі аналізу фактичних результатів діяльності організації (розділ 2 роботи) та співставлення із очікуваними додатковими витратами та результатами (зокрема, плановим зменшенням витрат). Для розрахунку ефективності впровадження АІС можна використати один із відомих та науково-обґрунтованих методів, наприклад, метод сценаріїв, один із методів імітаційного моделювання, метод окупності тощо.

6. Інтерпретація очікуваних результатів впровадження АІС.

Обов'язкові складові викладу обґрунтування впровадження АІС: постановка проблеми, коротке обґрунтування здійсненого вибору АІС, опис етапів застосування обраної АІС, результати розрахунку результативності впровадження, короткий висновок.

5. Організація консультування здобувачів вищої освіти щодо застосування прикладних комп'ютерних програм

Викладачі кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій здійснюють консультування здобувачів вищої освіти щодо застосування ними прикладних комп'ютерних програм при проведенні досліджень за темою дипломної роботи та інтерпретації їх результатів.

Постановка задачі та вибір методу її розв'язання здійснюється здобувачем вищої освіти або самостійно, або під керівництвом викладача-консультанта чи офіційного керівника дипломної роботи на основі:

- основних вихідних даних, що характеризують стан та розвиток об'єкту дослідження,
- знань, умінь та навичок, отриманих при вивченні дисципліни «Методи прогнозування та обробки інформації».

Програмне забезпечення здобувачем вищої освіти обирається:

- на власний розсуд;
- за рекомендацією викладача-консультанта чи офіційного керівника дипломної роботи;
- на основі відповідних методичних вказівок щодо використання прикладного програмного забезпечення при написанні дипломної роботи, з якими можна ознайомитись на кафедрі економічної кібернетики та інформаційних технологій.

Факт узгодження постановки задачі та/або виду автоматизованої інформаційної системи, рекомендованої до впровадження, підтверджується викладачем-консультантом в бланку «Завдання на дипломну роботу здобувачу вищої освіти» (додаток Б).

Для погодження напрацювань із застосування прикладних комп'ютерних програм здобувачу вищої освіти необхідно подати викладачу-консультанту з кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій частину дипломної роботи, де викладено результати розв'язання певних статистичних, аналітичних, прогнозно-розрахункових задач та/або обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи.

РОЗДІЛ 4

РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Достовірність наведених в роботі даних підтверджується відгуком з підприємства, обраного об'єктом дослідження (*додаток Д*).

Закінчена дипломна робота, підписана здобувачем вищої освіти, консультантами із усіма супровідними документами (завдання на виконання роботи, відгук організації, замовлення на виконання даної теми) подається науковому керівнику. Після перегляду її, у випадку відсутності зауважень, керівник підписує її та оформляє письмовий висновок на дипломну роботу. У відгуку керівник повинен зробити оцінку якості виконання окремих розділів, дати характеристику професійної зрілості випускника, його працездатності та наявності творчого потенціалу.

Обов'язковим етапом допуску дипломної роботи до захисту є нормоконтроль – перевірка відповідності структури та оформлення дипломної роботи вимогам методичних рекомендацій, правильність оформлення супровідних документів. Відмітка про проходження перевірки роботи на нормоконтроль здійснюється призначеним викладачем кафедри в поданні голови ЕК (*Додаток Ж*).

За 15 днів до початку прилюдного офіційного захисту дипломних робіт на засіданні ЕК, на кафедрах, проводиться їх попередній захист, під час якого здобувачі вищої освіти доповідають про стан готовності робіт до захисту. На підставі рішення кафедри, завідувач робить відповідний запис у висновку кафедри та ставить підпис на титульному аркуші. У випадку, якщо робота не готова, або не відповідає чинним вимогам, кафедра приймає рішення про неможливість захисту дипломної роботи на засіданні ЕК. Протокол засідання кафедри подається в деканат факультету.

Допущена до захисту дипломна робота, подається на зовнішнє рецензування (*додаток Е*). Склад рецензентів затверджується деканом факультету. До рецензування дипломних робіт залучаються начальники управлінь сільського господарства та продовольства районних та обласної державної адміністрації, їх заступники з економічних питань, а також професори та доценти інших ВНЗ.

В рецензії висвітлюються наступні питання:

- актуальність теми, ступінь виконання завдання на дипломну роботу;
- ступінь повноти здійснених напрацювань по всіх складових частинах роботи;
- міра повноти техніко-економічних розрахунків, використання сучасної обчислювальної техніки;
- коректність викладу сутності основних економічних категорій;
- міра відображення в роботі останніх досягнень науково-технічного прогресу у сфері економіки;
- якість оформлення матеріалу;
- глибина опрацювання теми, новизна аналітичної та конструктивної частини;

- конкретність та аргументованість висновків і пропозицій;
- доцільність впровадження у виробництво викладених у роботі рекомендацій або окремих її блоків;
- недоліки та помилки в роботі з виділенням тих, що потребують особливої уваги на захисті.

В кінці рецензії вказується прізвище, ім'я, по-батькові, посада рецензента, назву навчального закладу та за якою спеціальністю закінчив і в якому році та реєстраційний номер диплома про вищу освіту. Підпис рецензента засвідчується гербовою печаткою.

Робота підписана здобувачем вищої освіти на останній сторінці списку використаних джерел, що підтверджує його авторство, з письмовою рецензією та іншими супровідними документами здається в деканат за 7 днів до захисту.

Відповідальність за виконання затвердженого плану підготовки дипломної роботи покладається безпосередньо на здобувача вищої освіти – виконавця роботи. У разі невиконання зазначеного плану керівник повинен письмово доповісти про це завідувачу кафедри та подати відповідні пропозиції.

Зброшурований у твердій палітурці рукопис завершеної дипломної роботи, який підписаний здобувачем вищої освіти та його науковим керівником, за наявності позитивної характеристики роботи у письмовому відгуку наукового керівника, здобувач вищої освіти подає завідувачу кафедри, який приймає рішення щодо допуску до захисту і оформляє його.

Завершальною процедурою допущення дипломної роботи до захисту є розгляд супровідних матеріалів завідувачем кафедри. Допуск до захисту здійснюється шляхом відповідних записів в поданні голові ЕК (*додаток Ж*), завідувача кафедри у висновку кафедри про дипломну роботу і на титульній сторінці дипломної роботи. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухане на засіданні кафедри за участю наукового керівника. Обговорення оформляється протоколом і подається на затвердження, послідовно, декану факультету і ректору академії.

Після проведення попереднього захисту, робота реєструється на кафедрі і передається декану факультету для прийняття остаточного рішення про її допущення на зовнішню рецензію.

В день захисту дипломна робота передається державній екзаменаційній комісії, при цьому оформлюється направлення, в пакет документів також додається оформлена за зразком (*додаток И*) куратором групи характеристика випускника (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання).

Захист дипломної роботи проводиться на відкритому засіданні ЕК у терміни, визначені навчальними планами і згідно із графіками, який затверджує ректор ВНЗ.

На засідання ЕК до початку захисту подаються такі документи:

- витяг із наказу ректора про затвердження персонального складу цієї комісії;
- список здобувачів вищої освіти екзаменаційної групи, які допущені до захисту дипломних робіт за підписом декана факультету;

- направлення від деканату про виконання здобувачем вищої освіти навчального плану та про одержані ним оцінки;
- дипломна робота здобувача вищої освіти;
- рецензія на дипломну роботу;
- подання голові ЕК;
- характеристика здобувача вищої освіти (*додаток ІІ*);
- інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної дипломної роботи (листи про впровадження пропозицій здобувача вищої освіти у практичну діяльність підприємства і т. ін.).

Під час підготовки до захисту здобувач вищої освіти має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо дипломної роботи і підготовлені наочні матеріали (5 – 7 сторінок із найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді плакатів або у вигляді роздаткового матеріалу (формату А 4), а також слайди, фотографії, макети, презентація на ЕОМ в форматі Microsoft Office Power Point. Зразок оформлення титульного аркуша ілюстративного матеріалу наведено у *додатку К*. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь здобувача вищої освіти і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Обсяг тексту доповіді має відповідати 5 – 7 хвилинам виступу. Доповідь повинна відобразити: обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, основні результати аналізу матеріалів діючого підприємства і творчі розробки автора, методику і результати проведених досліджень, акцентувати елементи наукової новизни. Особливе місце має бути відведено обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям та оцінці їх ефективності.

У доповіді здобувач вищої освіти висвітлює актуальність, мету і завдання дипломної роботи, коротко характеризує основний зміст роботи, оголошує висновки та пропозиції. ЕК на закритому засіданні оцінює кожен дипломну роботу.

Перед захистом здобувачу вищої освіти слід ретельно прочитати рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і по можливості дати аргументовану відповідь у доповіді.

Процедура захисту протоколюється секретарем комісії. Здобувач вищої освіти стисло доповідає комісії сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь посиланням на наочні матеріали.

Після доповіді здобувача вищої освіти голова ЕК зачитує рецензію на дипломну роботу, і здобувач вищої освіти має можливість відповісти на всі зауваження рецензента.

Під час захисту дипломної роботи члени ЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати здобувачу запитання щодо змісту роботи. Відповіді здобувача вищої освіти мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Після відповіді здобувача вищої освіти на запитання оголошується відгук наукового керівника виконаної дипломної роботи, а за його присутності, йому надається слово для короткого виступу.

За результатами захисту дипломної роботи Екзаменаційна комісія на закритому засіданні приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, рецензію, зміст доповіді, відповіді на запитання), та при позитивному рішенні присвоєння випускнику відповідної кваліфікації і про видачу йому диплома державного зразка.

Засідання ЕК оформлюються протоколом, до якого заносяться відповідні оцінки за складання екзамену та захист, записуються запитання членів ЕК і присутніх на захисті, особисті думки членів ЕК, зазначається одержаний освітній рівень, а також назва державного документа про освіту (диплом), який видається випускникові ВНЗ.

Протокол підписують голова і члени ЕК, що брали участь у засіданні.

Екзаменаційна комісія після завершення роботи складає звіт, в якому відображаються: основні кількісні показники щодо рівня і якості успішності з проведених екзаменах і захистах; характеристики виконаних дипломних робіт щодо можливості впровадження конкретних пропозицій у практику діючих підприємств, щодо рівня застосування сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій в аналітичних дослідженнях і т. ін.

Здобувач вищої освіти, який отримав на захисті дипломної роботи незадовільну оцінку, має бути відрахованим із академії, і в цьому випадку йому видається довідка встановленого зразка. За ним залишається право бути повторно допущеним до складання державних екзаменів (якщо він одержав незадовільну оцінку на екзамені) або до захисту дипломної роботи протягом наступних трьох років. Повторно дипломна робота виконується за наявності заяви здобувача вищої освіти про допуск до захисту, дозволу ректора і рішення випускової кафедри про затвердження теми і об'єкта дослідження, призначення наукового керівника дипломної роботи. На вимогу кафедри тему дипломної роботи може бути змінено або в межах тієї ж теми матеріали роботи здобувач вищої освіти повинен оновити і доповнити.

Якщо захист дипломної роботи не відбувся з поважних причин, про що здобувач вищої освіти у ЕК має подати відповідні документи, ректор академії може подовжити термін його навчання до наступного терміну роботи ЕК із захисту дипломних робіт, але не більше як на один рік.

РОЗДІЛ 5

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Загальні вимоги.

Дипломна робота має бути написана державною мовою.

Текст розміщують на одному боці аркуша паперу формату А4 (297 x 210 мм) у друкованому форматі: текстовий редактор Word, шрифт Times New Roman 14-го розміру, інтервал 1,5 («полуторный»), включаючи назви розділів і підрозділів, щільність тексту повинна бути однаковою («обычный»). Абзаци в тексті починають відступом, що дорівнює 1,25 см.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання роботи, допускається виправляти підчищенням, або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним чи рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Список використаної літератури має містити не менше 60 літературних джерел, 70% опублікованих за останні 10 років.

Матеріал дипломної роботи слід подати у такій послідовності:

титульна сторінка (*додаток А*);

бланк завдання (*додаток Б*);

зміст;

перелік умовних позначень (у разі потреби);

вступ;

основна частина;

висновки та пропозиції;

список використаних джерел;

додатки.

Завершену і оформлену належним чином роботу обов'язково підписує автор на останній сторінці списку використаних джерел.

Мова дипломної роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим без посилання на них.

Титульна сторінка дипломної роботи оформляється за єдиним зразком (*додаток А*). За титульною сторінкою розміщують «Завдання на дипломну роботу» (*додаток Б*). Третя сторінка тексту – «ЗМІСТ». Далі йде «ВСТУП», цією сторінкою відкривається нумерація роботи. Сторінки нумеруються в верхній правій частині аркуша, верхнє поле якого складає 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх розміщують в додатках.

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру без абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу – 1 рядок, між заголовком та текстом – 1 рядок.

Кожну структурну частину дипломної роботи (розділ) доцільно розпочинати з нової сторінки. Між останнім реченням попереднього підрозділу та заголовком наступного підрозділу робиться відступ 2 рядки. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку. Всі сторінки зазначених елементів дипломної роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи. На титульному аркуші, бланку завдання та першій сторінці змісту номер сторінки не ставлять, на наступних – номер проставляють у правому верхньому куті аркуша без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 12-го розміру.

Такі структурні частини дипломної роботи, як зміст, вступ, висновки та пропозиції, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини дипломної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «4. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка наводять заголовок підрозділу.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ

ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Значення земельних ресурсів в аграрному виробництві та організація їх використання

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Вимоги до оформлення таблиць:

Таблиця 1.2

Назва таблиці													
Шапка	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> </table>												
Рядки	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> </table>												
	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> Бокова частина (заголовки рядків) Графи (колонки) </div>												

Заголовки граф
Підзаголовки граф

Бокова частина таблиці, як і шапка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків слова розміщують у заголовку над ними.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.4

**Динаміка середньооблікової чисельності працівників зайнятих у
ВСК «Злагода» Полтавського району, 2012 – 2016 рр.**

Показники	Роки					2016 р. до 2012 р., %
	2012	2013	2014	2015	2016	
Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб	208	173	166	159	140	67,3
у тому числі в тваринництві	42	97	89	62	48	114,3
в рослинництві	166	76	77	77	92	55,4

У центральній частині таблиці повторювані елементи, які стосуються до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Текст таблиці друкують 12 шрифтом з одинарним інтервалом, у виняткових випадках – 10 шрифтом. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не доцільно.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дипломної роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, в другому – бокову частину.

Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк. Якщо показник не розраховується ставиться – х.

Приклад оформлення перенесеної таблиці:

Таблиця 3.8

**Оцінка складових елементів соціального пакету у
ВСК «Злагода» Полтавського району, 2016 р.**

Вид компенсації	Соціальне забезпечення	Економічне обґрунтування	Кількість балів в системі
1	2	3	4
Компенсація на харчування, надання комплексного обіду	Підвищення задоволеності працею за рахунок збільшення комфорту	Підвищення доходу працівника за рахунок зниження витрат на харчування	25
Доставка працівників до місця роботи службовим транспортом	Підвищення задоволеності працею за рахунок збільшення комфорту	Підвищення доходу працівника за рахунок зниження витрат на транспорт	10

Продовж. табл. 3.8

1	2	3	4
Надання матеріальної допомоги (безпроцентні позики)	Підвищення лояльності працівника до підприємства за рахунок відчуття турботи про нього	Підвищення доходу працівника	12

Формули. При використанні формул у дипломній роботі необхідно дотримуватися певних правил їх оформлення. Формули виконуються в редакторі формул Microsoft Equation 3.0.

Формули в дипломній роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта доцільно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять після знака рівності (=) або після знаків (+), (-), (x або ·).

Приклад оформлення формул:

$$BP = \frac{BP}{\text{ЧП}_{\text{с.о}}}, \quad (1.2)$$

де BP – виробіток працівника, тис. грн./особу;

BP – валова продукція підприємства (у постійних цінах 2010 р.), тис. грн.;

ЧП_{с.о} – середньооблікова чисельність працівників підприємства, осіб.

Наведена формула була надрукована в першому розділі і мала другий порядковий номер.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному

аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку (шрифт Times New Roman 12-го розміру, інтервал 1,0 («одинарний»)).

Наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її складові частини не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи здобувач вищої освіти повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дипломній роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена дипломна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в дипломній роботі.

Посилання в тексті дипломної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...».

В кінці назв запозичених таблиць та рисунків слід вказати номер використаного джерела.

Наприклад:

Рис. 1.1. Взаємозв'язок розвитку інноваційного потенціалу та конкурентоспроможності підприємства [37, с. 128]

Коли в тексті дипломної роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

б. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства : [навчальний посібник] / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

Посилання на ілюстрації дипломної роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2».

Посилання на формули дипломної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці дипломної роботи необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора дипломної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

є) коли автор дипломної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розбивка моя. – М.Х.).

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків та пропозицій.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломної роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Зразок оформлення літератури в списку використаних джерел:

Один автор:

Міщенко А. П. Стратегічне управління : [навчальний посібник] / Анатолій Павлович Міщенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 336 с.

Два автори:

Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства : [навчальний посібник] / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

Три автори:

Топалов А. Д. Організація виробництва в підприємствах АПК : [навчальний посібник] / А. Д. Топалов, С. В. Скоробогатько, В. А. Ільященко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

Чотири автори:

Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478 с.

П'ять і більше авторів:

Організація виробництва в аграрних підприємствах : [навчальний посібник] / [О. О. Ковбаса, О. С. Михайлова, Г. М. Русанова та ін.]; за ред. М. Г. Тютюнника. – Полтава : ФОП Говоров С.В., 2009. – 416 с.

Періодичні видання:

Андрійчук В. Г. Надконцентрація агропромислового виробництва і земельних ресурсів та її наслідки / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2009. – № 2. – С. 3 – 10.

Закони України:

Конституція України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Вікар, 1997. – 64 с.

Електронні ресурси:

Жовнірчук Я. Ф. Обумовленість сталого розвитку регіону та необхідність його державного регулювання : [Електронний ресурс] / Я. Ф. Жовнірчук. – Режим доступу до журналу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2009-1>.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

*Оформлення списку використаних джерел згідно вимог
бюлетеня ВАК України за 2009 р.*

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів: Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст.; № 14). 2. Коренівський Д.Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д.Г. – К.: Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України; т. 59). 3. Матюх Н.Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К.: Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. - (Ювеліри України; т.1). 4. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. – Львів: Кальварія, 2005. – 196, [1] с. - (Першотвір).
Два автори	1. Матяш І.Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К.: Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника «Україна дипломатична»; вип. 1). 2. Ромовська З.В. Сімейне законодавство України / З.В. Ромовська, Ю.В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11). 3. Суберляк О.В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] /О.В. Суберляк, П.І. Баштанник. – Львів: Растр-7, 2007. – 375 с.
Три автори	1. Акофф Р.Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р.Л., Магидсон Д., Зддисон Г.Д.; пер. с англ. Ф.П. Тарасенко. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.
Чотири автори	1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В.В., Кисляченко М.Ф., Лобастов І.В., Нечипорук А.А.]. - К.: НДІ «Украгпромпромпродуктивність», 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу: [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] /О.В. Гвоздєв, Ф.Ю. Ялпачик, Ю.П. Рогач, М.М. Сердюк. – К.: Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).
П'ять і більше авторів	1. Психологія менеджмента / [Власов П.К., Липницький А.В., Луцихина И.М. и др.]; под ред. Г.С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х.: Гуманитар. центр, 2007. – 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т.В. Бондар, О.Г. Карпенко, Д.М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).
Без автора	1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К.: Грані-Т, 2007. – 119с – (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих: українська барокова драма: антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В.О. Шевчук]. – К.: Грамота, 2007. – 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі

	<p>та графіці кінця XIX – початку XX століття: [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К.: Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології: [зб. наук. праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л.М. Яременко та ін.]. – К.: Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, 2007 – . – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2: Додатки – 2007. – 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И.В., Рубцова Е.Ю.; ред. Иванов В.Л.]. – Львов: НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005 – . – (Серия «Нормативная база предприятия») Т. 1. – 2005. – 277 с.</p> <p>3. Дарова А.Т. Неисповедимы пути Господни...: (Дочь врага народа): трилогия / А. Дарова. – Одесса: Астропринт, 2006 – . – (Сочинения: в 8 кн. / А. Дарова; кн. 4).</p> <p>4. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права: Особенная часть: в 6 т. / Н.П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2002 – . – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>5. Реабілітовані історією. Житомирська область: [у 7 т.]. – Житомир: Полісся, 2006 – . – (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П.Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І.М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с.</p> <p>6. Бондаренко В.Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В.Г. Бондаренко, І.Ю. Канівська, С.М. Парамонова. – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. -Х.: Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2000. – 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К.: ІСОА, 2002. – 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. - К.: Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій: праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В.Т. Трощенко. – К.: НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559-956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук. праць / наук. ред. В.І. Моссаковський. – Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. – 215 с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємстві: зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К.: КНЕУ: Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шилаев Б.А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA. с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шилаев Б.А., Воеводин В.Н. – Х.: ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М.І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. – Чернобыль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. –</p>

	(Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В.И. Иван [и др.]; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В.А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В.А. Разумовский, Д.А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х.: Халімон, 2006. – 175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З.І. Болонський процес в дії: словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З.І. Тимошенко, О.І. Тимошенко. – К.: Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К.: Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз: словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К.: К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна: екол.-геогр. атлас: присвяч. всесвіт, дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С.С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. - / [наук. редкол.: С.С. Куруленко та ін.]. - К.: Варта, 2006. - 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті: посіб. для студ. та лікарів / О.Л. Дроздов, Л.А. Дзяк, В.О. Козлов, В.Д. Маковецький. - 2-ге вид., розшир, та доповн. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 218 с.</p> <p>3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда; [пер. з ісп. В.Й. Шовкун]. – Х.: Ранок, 2005. – 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні акти	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України: за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В.М. Заболотько. – К.: МНІАЦ мед. статистики: Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій: СОУ-НЕС 39.501:2007. – Офіц. вид. – К.: ГРІФРЕ: М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів: ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT): ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты: каталог: в 6 т. / [сост. Ковалева И.В., Павлюкова В.А.; ред. Иванов В.Л.]. – Львов: НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006 – . – (Серия «Нормативная база предприятия»).</p>

	<p>Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів: Новий час, 2003. – 160 с.</p> <p>3. Університетська книга: осінь, 2003: [каталог]. – [Суми: Унів. кн., 2003]. – 11 с.</p> <p>4. Горницкая И.П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И.П., Ткачук Л.П. – Донецк: Лебедь, 2005. – 228 с.</p>
Бібліографічні і показники	<p>1. Куц О.С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів: Укр. технології, 2007. – 74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997-2005 роки / [уклад. Кириць Б.О., Потлань О.С.]. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук: 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с</p>
Автореферат дисертації	<p>1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І.Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20, [1] с.</p> <p>2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.</p>
Авторські свідотсва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>
Патенти	<p>1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).</p>
Частина книги, періодичного продовжуваного видання	<p>1. Козіна Ж.Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж.Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14-17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов - основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю.Р. Валькман, В.С. Быков, А.Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – №1. – С. 39-61.</p> <p>4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5. – С. 12-14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л.А. Чепелевська, Р.О. Моїсеєнко, Г.І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25-29.</p> <p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова; пер. з англ. Н.М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13-20.</p>

	7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка: (нариси з новітнього укр. письменства): статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245-291.
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б.Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів III-IV рівнів акредитації / Б.Р. Богомольний, В.В. Кононенко, П.М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса: Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; ред. О.Г. Осауленко. – К.: CD-вид-во «Інфодиск», 2004. – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л.Й. Костенко, А.О. Чекмарьов, А.Г. Бровкін, І.А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дипломної роботи, за виключенням звітності з підприємства, яка є останнім додатком. Додатки починаються з нової сторінки, після списку використаних джерел, по середині по центру сторінки великими прописними літерами друкують слово ДОДАТКИ. Нумерація цієї сторінки відображається в змісті роботи.

Перед копіями звітності з підприємства розміщується аркуш на якому зазначається позначення додатку та його назва. На копіях звітності з підприємства позначення додатку не наводиться.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над

заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток (звичайний шрифт).

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: Додаток А, Додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

РОЗДІЛ 6

ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Основні умови оцінювання дипломної роботи під час захисту:

Відмінно. Дипломна робота є бездоганною: містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і коротка, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі.

Добре. Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки неprincipового характеру: в теоретичній частині поверхнево зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не подані, недостатньо використані інформаційні матеріали організації – замовника, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно. Тема дипломної роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: не чітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані не переконливо, рецензія і відзиви містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення дипломної роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульована мета дипломної роботи. Розділи незв'язані між собою. Відсутній огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибини. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають, не обґрунтовані економічні пропозиції. Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстрації до захисту відсутні. Відповіді на запитання членів ЕК неточні або неповні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання випускних робіт здійснюється за двома блоками: оцінювання якості виконання випускної роботи (60 балів) та оцінювання захисту випускної роботи (40 балів).

Лист оцінювання випускних робіт та їх захисту здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка»

Параметр оцінки	Бали
Критерії оцінювання дипломної роботи (60 балів)	
1. Чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому	0 – 30
2. Науковість стилю викладення	0 – 15
3. Відсутність орфографічних і синтаксичних помилок	0 – 5
4. Правильне оформлення роботи відповідно до стандартів	0 – 10
Критерії оцінювання захисту дипломної роботи (40 балів)	
1. Якість ілюстративного матеріалу до доповіді по темі випускної роботи	0 – 10
2. Вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження	0 – 10
3. Повнота та вичерпність відповідей на питання членів комісії	0 – 20

Дипломна робота до захисту не допускається, якщо:

- подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених регламентом.
- написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по ВНЗ.
- структура не відповідає вимогам.
- відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів.
- не оправлена у тверду палітурку, недбало оформлена.
- робота не пройшла нормо-контроль.

ДОДАТКИ

Додаток А

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Спеціальність 051 «Економіка»

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри _____

д.е.н., професор Макаренко П. М.

«____» _____ 2017 року

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **«Формування та підвищення ефективності використання
трудового потенціалу підприємства
(на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)»**

Виконав: здобувач вищої освіти

1 курсу, групи 1,

денної форми навчання

спеціальності «Економіка»

Іванов М.П. _____

(підпис)

Керівник дипломної роботи:

к.е.н., доцент

Сосновська О.О. _____

(підпис)

Полтава – 2017 року

Продовж. додатку А

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
ОКР «Спеціаліст»

на тему: **«Формування та підвищення ефективності використання
трудового потенціалу підприємства
(на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)»**

Виконав: здобувач вищої освіти 1 курсу,
групи 1
спеціальності «Економіка»
Іванов М. П.
Керівник: Сосновська О. О.
Рецензент: Петров І. І.

Полтава – 2017 року

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра економіки підприємства
Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Спеціальність 051 «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

д.е.н., професор Макаренко П. М.

« ____ » _____ 2016 року

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Іванову Миколі Петровичу

1. Тема роботи: «Формування та підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства (на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)»

керівник роботи Сосновська Ольга Олександрівна, к.е.н., доцент

затверджені наказом вищого навчального закладу від « __ » _____ 20__ року № __¹

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи ² _____

3. Вихідні дані до роботи:

- звітність підприємства (підприємств, району) за 20__ – 20__ рр.³;

- інші інформаційні дані:⁴

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. (назва)⁵

.....

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта ⁷	Підпис, дата ²	
		завдання видав	завдання прийняв
Застосування прикладних комп'ютерних програм	Вакуленко Ю.В., к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри інформаційних систем і технологій		

7. Дата видачі завдання ² _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи ⁸	Строк виконання етапів роботи ²	Примітка ⁹
1	Вступ		
2	Теоретична частина		
3	Аналітична частина		
4	Проектно-рекомендаційна частина		
7	Висновки та пропозиції		

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

Іванов М. П.

Керівник роботи _____
(підпис)

Сосновська О. О.

¹ відповідно до затверджених Наказів для здобувачів вищої освіти різних СВО і форм навчання² відповідно до затверджених Графіків виконання дипломних робіт³ зазначити період за який використовувалась звітність;⁴ при наявності таких зазначити їх назву;⁵ зазначити назви розділів дипломної роботи;⁶ назви розділів наводяться у точній відповідності їх назвам у дипломній роботі;⁷ згідно затвердженого навчального навантаження на відповідних кафедрах;⁸ календарний план може бути редаговано за рішенням керівника при необхідності⁹ заповнюється при зміні запланованих термінів виконання окремих етапів дипломної роботи

Ректору Полтавської
державної аграрної академії
професору Аранчій В. І.

ЗАМОВЛЕННЯ

Керівництво ВСК «Злагода» Полтавського району прохає закріпити за здобувачем вищої освіти ОКР «Спеціаліст» спеціальності 051 «Економіка» Івановим Миколою Петровичем наступну тему дипломної роботи: «Формування та підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства».

Підприємство (установа, організація)¹ забезпечить здобувача вищої освіти необхідною інформацією щодо діяльності підприємства в межах теми дослідження.

Отримані результати, висновки і пропозиції будуть прийняті до впровадження.

Голова правління ВСК «Злагода»²

(підпис)

Масляк В.О.

М.П.

«___» _____ 20__ року³.

¹зазначте те, що відповідає об'єкту дослідження;

²обов'язково зазначити посаду керівника підприємства (установи, організації);

³відповідно до затверджених Графіків виконання дипломних робіт.

ВІДГУК

підприємства (установи, організації)
на дипломну роботу здобувача вищої освіти факультету економіки та
менеджменту

Полтавської державної аграрної академії
ОКР «Спеціаліст» за спеціальністю 051 «Економіка»

Іванова Миколи Петровича

на тему: «Формування та підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства», виконану на кафедрі економіки підприємства під керівництвом Сосновської О. О. к.е.н., доцента

Дипломна робота Іванова М. П. за своїм змістом та оформленням являє закінчене дослідження на актуальну тему та містить достовірну інформацію щодо діяльності підприємства. Використані в роботі дані взяті з дозволу керівництва підприємства.

Теоретичні та практичні розділи дипломної роботи розкривають теоретичні аспекти формування та напрями підвищення ефективності використання трудового потенціалу аграрного підприємства.

Позитивним надбанням дипломної роботи є дослідження автора, що сприяли розробці перспективних шляхів розвитку трудового потенціалу підприємства за рахунок підвищення кваліфікації робочої сили, зменшення втрат робочого часу, удосконалення системи оплати праці та використання матеріального стимулювання.

Науковий підхід у дипломній роботі підтверджується наявністю схем, рисунків, графіків та використанням аналітичних і графічних методів дослідження.

У цілому в розрізі розділів означені завдання дипломної роботи виконано, поставлена мета втілена (в основному втілена). Дипломна робота відповідає профілю спеціальності «Економіка», має практичну спрямованість та рекомендується до захисту перед Екзаменаційною комісією.¹

Голова правління ВСК «Злагода»²

Масляк В.О.

(підпис)

М.П.

«__» _____ 20__ року³.

¹зміст відгуку підприємства має логічно поєднувати наступні обов'язкові елементи: актуальність дослідження; підтвердження достовірності інформації; коротку характеристику теоретичної і практичної частин роботи; практичне значення висновків та рівень впровадження пропозиції наведених у дипломній роботі; науковий підхід автора; відповідність роботи профілю спеціальності підготовки; рекомендацію роботи до захисту в Екзаменаційній комісії;

²обов'язково зазначати посаду керівника підприємства (установи, організації);

³відповідно до затверджених Графіків виконання дипломних робіт.

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу здобувача вищої освіти факультету економіки та менеджменту

Полтавської державної аграрної академії
ОКР «Спеціаліст» за спеціальністю 051 «Економіка»

Іванова Миколи Петровича

на тему: «Формування та підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства (на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)» виконану на кафедрі економіки підприємства під керівництвом Сосновської О. О. к.е.н., доцента

Розвиток ринкових відносин в аграрному секторі економіки зумовило низку проблем, а отже, необхідність їх глибокого дослідження з метою створення дієвих механізмів їх вирішення. Найбільш актуальною для аграрної сфери є проблема формування та ефективного використання трудового потенціалу як одного з найважливіших виробничих ресурсів економіки.

Сучасні проблеми формування і використання трудових ресурсів сільської місцевості вимагають подальшого теоретичного та практичного вивчення щодо регулювання чисельності сільського населення, зростання кількісних та якісних характеристик трудових ресурсів з врахуванням таких процесів, як природний рух, міграція, економічна активність населення, рівень зайнятості, рівень продуктивності праці, конкурентоспроможність. Важливою умовою розвитку будь-якої економічної системи є її ефективність, яка визначається співвідношенням кінцевого результату і затратами ресурсів для його досягнення.

У першому розділі роботи розглянуто теоретичні основи формування та розвитку трудового потенціалу підприємства, визначено чинники ефективного використання персоналу підприємств та досліджено методичні підходи до оцінки ефективності використання трудового потенціалу.

Аналітико-розрахунковий розділ роботи містить діагностику трудового потенціалу підприємства, аналіз досягнутого рівня та чинників продуктивності праці, досліджено вплив рівня заробітної плати на ефективність використання ресурсу праці.

Дослідження, висвітлені у рекомендаційній частині, спрямовані на підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства, а саме комплекс заходів, спрямованих на удосконалення системи преміювання на підприємстві, виявлення резервів збільшення виробництва продукції та зниження трудомісткості виробництва, обґрунтування заходів щодо зменшення втрат робочого часу, що забезпечують підвищення продуктивності праці.

Автором застосовувалась достатня кількість методів наукових досліджень.

Як зауваження можна відмітити недостатнє вивчення питання

мотиваційного моніторингу в підприємстві.

Дипломна робота втілює спроби самостійних досліджень і рекомендується до захисту в Екзаменаційній комісії.

Автор дипломної роботи Іванов М. П. заслуговує присвоєння кваліфікації «Спеціаліст з економіки». Пропонована оцінка відмінно¹.

Рецензент: Петров Іван Іванович, начальник районного управління сільського господарства та продовольства Полтавської районної державної адміністрації.

Освіта рецензента: Полтавський сільськогосподарський інститут (1976 р.), спеціальність «Економіка і організація сільського господарства».

(підпис)

М.П.

«___» _____ 20__ року²

¹зміст рецензії має логічно поєднувати наступні обов'язкові елементи: новизна та актуальність теми, її відповідність профілю спеціальності, оцінка огляду літератури, характеристика використання методів дослідження, оцінка роботи у розрізі розділів, якість наочності та загального оформлення роботи, практична цінність висновків та пропозицій, наявність самостійних розробок, недоліки по змісту та оформленню роботи, рекомендація роботи до захисту в ЕК, рекомендація присвоєння відповідної кваліфікації «Спеціаліст з економіки» та зазначенням пропонованої рецензентом оцінки);

²відповідно до затверджених Графіків виконання дипломних робіт.

Додаток Ж

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ПОДАННЯ ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Направляється здобувач вищої освіти Іванов М. П. до захисту дипломної роботи за спеціальністю 051 «Економіка» на тему: «Формування та підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства (на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)»

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____

(підпис)

Довідка про успішність

Іванов М. П. за період на факультеті економіки та менеджменту з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%; шкалою ECTS¹: А __%; В __%; С __%; D __%; E __%.

Секретар факультету² _____

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи

Здобувач вищої освіти Іванов М. П. виконав дипломну роботу у відповідності до одержаного завдання та існуючих вимог. На сучасному етапі розвитку вітчизняного аграрного сектору економіки постають принципово нові вимоги до формування і забезпеченості трудовими ресурсами сільськогосподарських підприємств. Актуальність обраної теми дипломної роботи обумовлюється тим, що визначення ефективності використання персоналу є одним з напрямків оцінки загальної ефективності діяльності підприємства.

Під час написання автором було опрацьовано достатню кількість літератури, в результаті чого у теоретичному розділі розкрито теоретичні основи формування та оцінки ефективності використання трудового потенціалу підприємства.

В аналітичному розділі автор опрацьовує статистичну інформацію, на підставі якої здійснює діагностику трудового потенціалу підприємства та результативність його використання.

У проектно-рекомендаційному розділі розроблені пропозиції, що передбачають використання матеріально-технічних, організаційних та економічних чинників з метою підвищення продуктивності праці, стимулювання підвищення якості робочої сили, оптимізація чисельності

управлінського персоналу, використання матеріального стимулювання. У процесі написання дипломної роботи були використані економіко-математичні та статистичні методи.

В цілому означені завдання дипломної роботи в розрізі її розділів виконані, мета роботи досягнута (в основному досягнута). Робота відзначається елементами наукової новизни, а за своїм змістом та оформленням вона відповідає профілю спеціальності 051 «Економіка» і рекомендується до захисту перед Екзаменаційною комісією.³

Керівник роботи _____ Сосновська О.О.
(підпис)
«__» _____ 20__ року⁴

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломна робота розглянута. Здобувач вищої освіти Іванов М. П. допускається до захисту даної роботи в Екзаменаційній комісії.

Відповідальний за нормоконтроль
_____ Коваленко М. В.⁵
(підпис)
«__» _____ 20__ року⁴

Завідувач кафедри економіки підприємства
_____ Макаренко П. М.
(підпис)
«__» _____ 20__ року⁴

¹ заповнюється тільки здобувачами вищої освіти денної форми навчання;

² методист деканату контролює правильність заповнення здобувачем вищої освіти довідки про успішність;

³ зміст відгуку керівника має логічно поєднувати наступні обов'язкові елементи: актуальність дослідження; коротку характеристику змісту роботи; практичне значення досліджень; науковий підхід автора; відповідність роботи профілю спеціальності; рекомендацію роботи до захисту в Екзаменаційній комісії.

⁴ відповідно до затверджених Графіків виконання дипломних робіт

⁵ згідно затвердженого навчального навантаження на відповідних кафедрах.

Подання голові ЕК щодо захисту дипломної роботи оформляється на листах формату А5 (148×210 мм) до 2 сторінок

Додаток 3

До наказу _____

Деканові факультету економіки та менеджменту _____
здобувача вищої освіти _____ форми
навчання
спеціальності 051 «Економіка»
ОКР «Спеціаліст»

(прізвище, ім'я та по-батькові)

З А Я В А

Прошу Вас включити в проект наказу по академії про затвердження тем дипломних робіт, тему моєї дипломної роботи в такій редакції

Об'єкт дослідження: _____

(дата)

(підпис здобувача вищої освіти)

Погоджено: науковий керівник _____ (_____)
(підпис, ініціали, прізвище)

Тема дипломної роботи здобувача вищої освіти _____
затверджена на засіданні кафедри _____
«___» _____ 201__ року (протокол № _____)

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (ініціали, прізвище)

Додаток И

Зразок

**ХАРАКТЕРИСТИКА
Пирогова Максима Геннадійовича**

199__ року народження, українця,
здобувача вищої освіти спеціальності
051 «Економіка» Полтавської державної аграрної
академії

Пирогов Максим Геннадійович навчається на 1 курсі спеціальності 051 «Економіка» факультету економіки та менеджменту ПДАА з 2016 року й дотепер. Зарекомендував себе як старанний / недостатньо наполегливий, дисциплінований / недостатньо дисциплінований, відповідальний / безвідповідальний здобувач вищої освіти. Має навчальні досягнення високого / достатнього / низького рівня. Протягом навчання здобув достатні знання з фахових дисциплін, систематично підвищував професійний рівень, зокрема шляхом самоосвіти, брав участь у студентських наукових конференціях та круглих столах / приділяв недостатню увагу вивченню фахових дисциплін.

За період навчання здобувач мав повагу серед студентів та викладачів факультету економіки та менеджменту. До виконання громадських доручень ставився сумлінно / відповідально, брав активну участь у студентському самоврядуванні, спортивному, культурно-просвітницькому, громадському житті факультету та академії / недбало. Навчальні заняття без поважних причин не пропускав, порушень дисциплін не має / систематично пропускав навчальні заняття без поважних причин, порушував дисципліну.

Цілеспрямований, спокійний, урівноважений, ввічливий, відповідальний, вимогливий до себе / неврівноважений, порушує загальноприйняті норми поведінки, байдужий до виконання покладених на нього обов'язків, недобррозичливий у спілкуванні, конфліктний.

Характеристика видана для подання Екзаменаційній комісії.

Декан факультету

економіки та менеджменту, к.е.н., доцент

О. А. Галич

Куратор групи,

І. І. Іванова

Староста групи

І. І. Іванова

« ___ » _____ 2017 року

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємства

НАОЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

на тему: **«Формування та підвищення ефективності використання
трудового потенціалу підприємства
(на матеріалах ВСК «Злагода» Полтавського району)»**

Здобувача вищої освіти 1 курсу 1 групи
денної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
Іванова Миколи Петровича

Керівник дипломної роботи: к.е.н., доцент Сосновська О.О.

Полтава – 2017 року